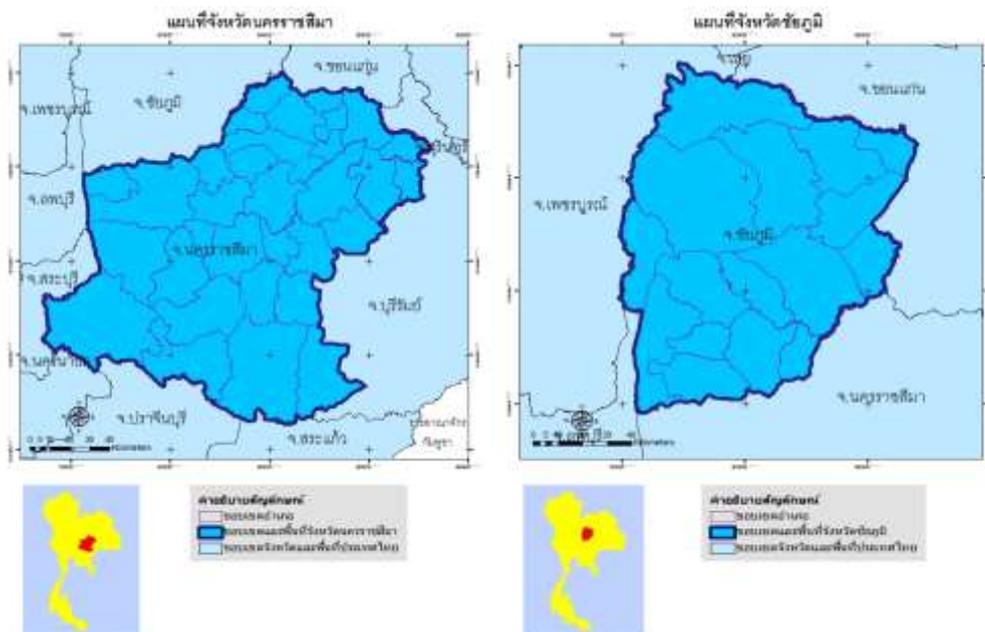

ส่วนที่ ๕ ปัจจัยและความสามารถในการบริหารจัดการเมืองเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 1 บทนำ

การใช้พื้นที่เทศบาลนครนครราชสีมา และเทศบาลเมืองชัยภูมิเป็นตัวแทนของการศึกษา การจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วยเหตุผลดังที่ระบุไว้ในระเบียบวิธีการศึกษา กล่าวคือคณะผู้วิจัยได้เลือกจังหวัดที่มีสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุสูงสุดในแต่ละภูมิภาคซึ่งเป็นข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยในปี 2548 โดยอ้างอิงผลการศึกษาวิจัย “แนวทางและมาตรการส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ: โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากเทศบาลนครนทบุรี, เทศบาลเมืองสิงห์บุรี เทศบาลเมืองตราด เทศบาลเมืองลำพูน เทศบาลเมืองอุทัยธานี **เทศบาลนครนครราชสีมา เทศบาลเมืองชัยภูมิ** เทศบาลนครนครศรีธรรมราช และเทศบาลเมืองพัทลุง เป็นตัวแทนของ 9 ภูมิภาคได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล, ภาคกลาง, ภาคตะวันออก, ภาคเหนือตอนบน, ภาคเหนือตอนล่าง, **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน, ภาคต่อ.เฉียงเหนือตอนล่าง,** ภาคใต้ตอนบน, และภาคใต้ตอนล่าง ตามลำดับ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงสอดคล้องกับโจทย์การวิจัยเรื่องด่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ของวช. ซึ่งมีความจำเป็นที่จะศึกษาในพื้นที่ที่มีปัญหาความรุนแรงจากสังคมผู้สูงอายุมากเป็นลำดับต้นๆ จากสัดส่วนดังกล่าว

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ 34 แผนที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดชัยภูมิ

ข้อมูลจังหวัดนครราชสีมา¹

ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บนที่ราบสูงโคราช ละติจูด 15 องศาเหนือ ลองจิจูด 102 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 187 เมตร ตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 255 กิโลเมตร และโดยทางรถไฟ 264 กิโลเมตร มีพื้นที่ 20,493.964 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 12,808,728 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.12 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระแก้ว ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดขอนแก่น ทิศตะวันตกติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี

จากรายงานของจังหวัดในปี 2553 มีจำนวนประชากรในจังหวัดนครราชสีมาทั้งสิ้น 2,185,162 คนเป็น เพศหญิง 1,109,489 คน คิดเป็นร้อยละ 50.77 และ เพศชาย 1,075,673 คน คิดเป็นร้อยละ 49.23 มีผู้สูงอายุประมาณ 295,706 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ของประชากรทั้งหมด มีจำนวนครัวเรือน 625,313 ครัวเรือนคิดเป็นประมาณ 3.5 คนต่อ ครัวเรือน

สภาพปัญหาของผู้สูงอายุ

ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมารายงานว่ามีชมรมผู้สูงอายุทั้งจังหวัดประมาณ 2,000 ชมรมจาก เมื่อพิจารณาปัญหาในเชิงประเด็นที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พม.จ.) ได้จำแนกไว้ 5 ประเด็นคือปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม, ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย, ปัญหาด้านการศึกษา, ปัญหาด้านการมีงานทำและรายได้, ปัญหาด้านความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน, และปัญหาด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนา (ซึ่งมี 6 กลุ่มคือ เด็กและเยาวชน (อายุ 0 - 25 ปี), ครอบครัว, สตรี (อายุ 25 ปีขึ้นไป - 60 ปี), ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป), คนพิการ, ปัญหาแรงงานในขณะที่ยังมีจากการสำรวจของ พม.จ. นครราชสีมาในปี 2553 (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา, 2554)) พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจำนวน 9,077 ราย ลักษณะของปัญหาได้แก่ปัญหาผู้สูงอายุที่ยังไม่ได้ไปแจ้งจดทะเบียนเพื่อรับเบี้ยยังชีพได้ตามกำหนดจำนวน 2,815 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.01 รองลงมาคือ ปัญหาผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงบริการ/กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในด้านต่างๆจำนวน 2,110 รายคิดเป็นร้อยละ 23.25 และ ปัญหาผู้สูงอายุที่ยากจนและมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลานจำนวน 2,035 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.42 ผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

¹ ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัด, สำนักงานสาธารณสุข, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, และสำนักงานเทศบาลที่รับผิดชอบในพื้นที่

และสมควรได้รับความช่วยเหลือ (ผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังและไม่มีผู้ดูแล)จำนวน 1,926 รายคิดเป็น ร้อยละ 21.22 ปัญหา ผู้สูงอายุที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน / ไม่มีบัตรประชาชนจำนวนจำนวน 161 ราย คิดเป็น ร้อยละ 1.77 ปัญหาอื่นๆ เช่น ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งเร่ร่อน ผู้สูงอายุเข้าไม่ถึงสิทธิในการ รักษาพยาบาล (พื้นที่ห่างไกล) จำนวน 2 รายคิดเป็นร้อยละ 0.02 ทั้งนี้ยังไม่นับรวมสภาพปัญหาที่ อาจกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อผู้สูงอายุ เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อมซึ่ง ในการศึกษาการจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจะได้วิเคราะห์ในส่วนนี้ต่อไป

ข้อมูลจังหวัดชัยภูมิ²

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณใจกลางของประเทศเส้นรุ้งที่ 15 องศาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศาตะวันออกสูงจากระดับน้ำทะเล 631 ฟุตห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 332 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,778.3 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,986,429 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.6 ของพื้นที่ทั้งหมดของภาค และร้อยละ 2.5 ของพื้นที่ทั้ง ประเทศ มีเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคและใหญ่เป็นอันดับ 7 ของประเทศ มีอาณาเขต ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่นและเพชรบูรณ์ ทิศตะวันออกติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และนครราชสีมา ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันตกติดต่อกับ จังหวัดลพบุรี และเพชรบูรณ์

ลักษณะทางประชากร

จากสถิติของสำนักงานกลางทะเบียนราษฎรกระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2550 จังหวัดชัยภูมิ ประชากรทั้งสิ้น 1,119,597 คนเป็นชาย 557,725 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80 ของประชากรทั้งจังหวัด เป็นหญิง 561,872 คนคิดเป็นร้อยละ 50.20 ของประชากรทั้งจังหวัด มี ผู้สูงอายุ 125,462 คนหรือร้อยละ 11.20 และมีประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 157,933 คนหรือร้อยละ 13.9 ส่วนที่เหลือจำนวน 981,011 คน หรือร้อยละ 86.1 อาศัยอยู่นอกเขต เทศบาลโดยมีจำนวนบ้านทั้งสิ้น 286,818 หลังคาเรือน และความหนาแน่นของประชากร โดยเฉลี่ย ทั้งจังหวัด 88.9 คนต่อตารางกิโลเมตร รายละเอียดตามอำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่อำเภอ เมืองชัยภูมิ 136,802 คนรองลงมาได้แก่อำเภอภูเขียว 110,564 คนและอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่อำเภอซับใหญ่ 13,672 คนอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดได้แก่ อ. เมือง ชัยภูมิ 156 คน/ตร.กม.

² ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัด, สำนักงานสาธารณสุข, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, และ สำนักงานเทศบาลที่รับผิดชอบในพื้นที่

ปัญหาผู้สูงอายุ

จากรายงานปัญหาสังคมของสำนักงานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ชัยภูมิในที่ต่อคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ สภาผู้แทนราษฎรที่ไป ตรวจเยี่ยมจังหวัดชัยภูมิระหว่างวันที่ 10 – 11 กรกฎาคม 2552 โดยรายงานว่าในปี 2551มีผู้ประสบ ปัญหาจำแนกตามกลุ่มคนต่างๆ ดังนี้ 1. เด็กและเยาวชน 4,721 คน 2. ผู้สูงอายุ 20,895 คน 3. ผู้ติด เชื้อเอชไอวี 692 คน 4. ผู้พิการ 3,706 คน, 4. คนเร่ร่อน 115 คน, 5. ผู้ติดยาเสพติด 66 คน, 6. ขอดทาน 22 คน, 7. อื่นๆ 1,744 คน รวมทั้งสิ้น 31,961 คน ซึ่งแสดงถึงผู้สูงอายุเป็นกลุ่มคนที่มากที่สุดที่มีปัญหา (มิใช่มีปัญหามากที่สุด) โดยปัญหาของผู้สูงอายุในเขตเมืองชัยภูมิได้แก่ ปัญหาสุขภาพ เช่น ทางกายได้แก่ ปวดข้อ ปวดเข่า ปวดหลัง ปวดศีรษะ สายตา, ทางจิตใจได้แก่ การปรับตัวเข้ากับคนในบ้านไม่ดี เหงาและว่าเหว่ ขาดผู้ดูแลเช่นผู้ดูแลจำเป็นต้องออกไปประกอบ อาชีพนอกบ้านลดลง ขาดรายได้ เป็นต้น

บทที่ 2

ผลการวิจัยเชิงปริมาณของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่ทำให้ทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่างๆ กับการใช้กรอบแนวคิดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลกมาทดสอบ เพื่อสำรวจตัวแปรและตัวชี้วัดเหล่านั้นอันจะนำมาซึ่งกรอบแนวคิดการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในสังคมไทย ตามกรอบแนวคิดที่กล่าวมาแล้วนั้น ผ่านการนำเสนอตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากบัญชีครัวเรือนของผู้สูงอายุจาก 9 จังหวัด ใน 5 ภูมิภาค โดยจะได้นำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของข้อมูล
2. ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง
3. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคมผู้สูงอายุในภาคใต้
4. การเปรียบเทียบข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างของเมือง 2 เมืองในภาคใต้
5. การเปรียบเทียบปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคมผู้สูงอายุของเมือง 2 เมืองในภาคใต้

1. ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนแรก	เป็นการสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนที่สอง	เป็นแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาล
ส่วนที่สาม	ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับเมืองหรือเทศบาลที่เอื้อต่อผู้สูงอายุฯ

2. ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลของจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นตัวแทนที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเมืองหรือเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยมีจำนวนตัวอย่างจากจังหวัดนครราชสีมา 393 คนและจากจังหวัดชัยภูมิ 392 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 785 คน พบว่า

2.1 เพศ

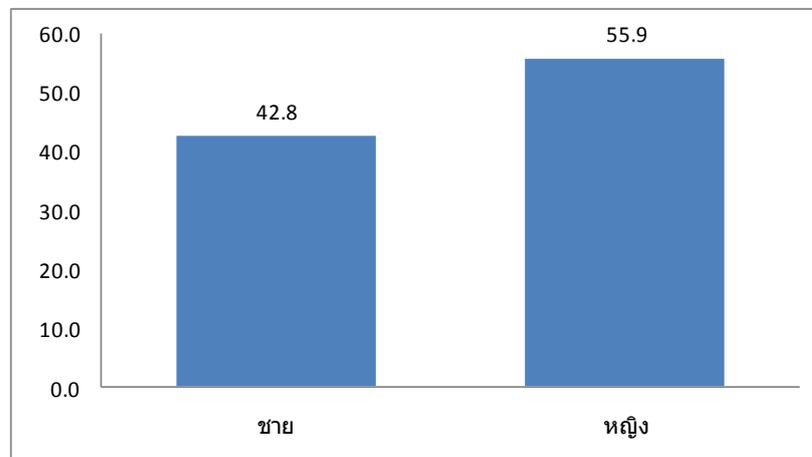
พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.9) มีจำนวนมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 42.8) และมีผู้ที่ไม่ระบุเพศ (ร้อยละ 1.3)

(ดูตารางที่ 68 และแผนภูมิที่ 57)

ตารางที่ 68 แสดงร้อยละของเพศ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (n = 785)	ร้อยละ
เพศ ชาย	336	42.8
หญิง	439	55.9
ไม่ระบุ	10	1.3
รวม	785	100.0

แผนภูมิที่ 57 แสดงร้อยละของเพศ

2.2 อายุ

พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีช่วงอายุ 60-65 ปี (ร้อยละ 43.1) มากที่สุด รองลงมาคือ 66-70 ปี (ร้อยละ 25.7) ช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือ 86-90 ปี (ร้อยละ 1.0) และมีผู้ที่ไม่ระบุอายุ (ร้อยละ 1.1)

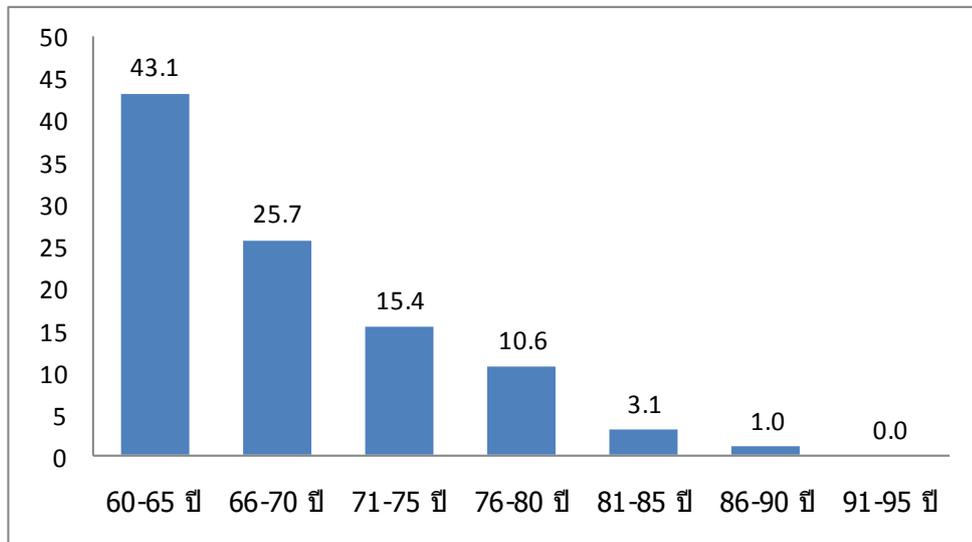
(ดูตารางที่ 69 และแผนภูมิที่ 58)

ตารางที่ 69 แสดงร้อยละของอายุ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (n = 785)	ร้อยละ
อายุ 60-65 ปี	338	43.1
66-70 ปี	202	25.7
71-75 ปี	121	15.4

76-80 ปี	83	10.6
81-85 ปี	24	3.1
86-90 ปี	8	1.0
ไม่ระบุ	9	1.1
รวม	785	100.0

แผนภูมิที่ 58 แสดงร้อยละของอายุ

2.3 การศึกษา

พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 32.9) มากที่สุด รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 16.3) และระดับการศึกษาอื่น ๆ น้อยที่สุด (ร้อยละ 2.2)

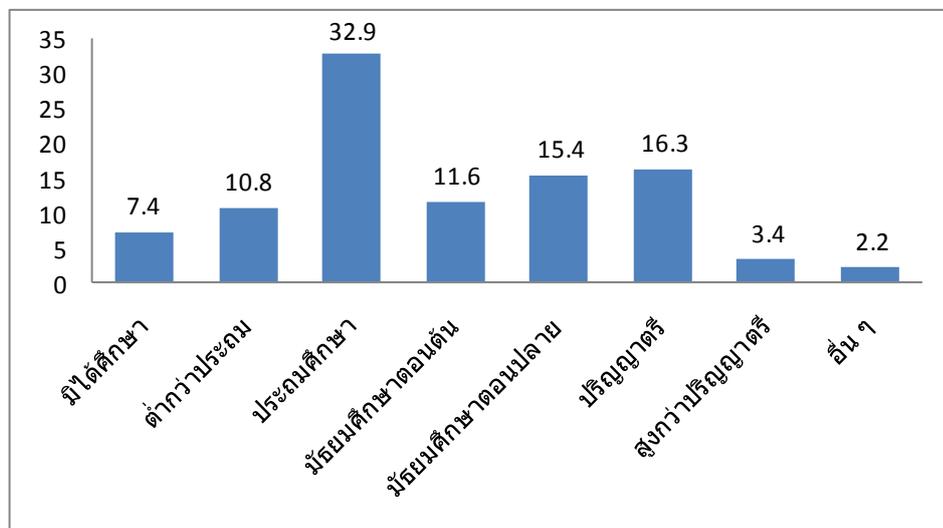
(ดูตารางที่ 70 และแผนภูมิที่ 59)

ตารางที่ 70 แสดงร้อยละของการศึกษา

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (n = 785)	ร้อยละ
การศึกษา		
มิได้ศึกษาในระบบ	58	7.4
ต่ำกว่าประถม	85	10.8
ประถมศึกษา	258	32.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	91	11.6

มัธยมศึกษาตอนปลาย	121	15.4
ปริญญาตรี	128	16.3
สูงกว่าปริญญาตรี	27	3.4
อื่น ๆ	17	2.2
ไม่ระบุ	0	0.0
รวม	785	100.0

แผนภูมิที่ 59 แสดงร้อยละของการศึกษา

2.4 อาชีพ

พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลไม่ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 25.6) มากที่สุด รองลงมาคือเกษียณ (ร้อยละ 21.3) และอื่น ๆ น้อยที่สุด (ร้อยละ 3.8) และมีผู้ที่ไม่ระบุอาชีพ (ร้อยละ 0.8)

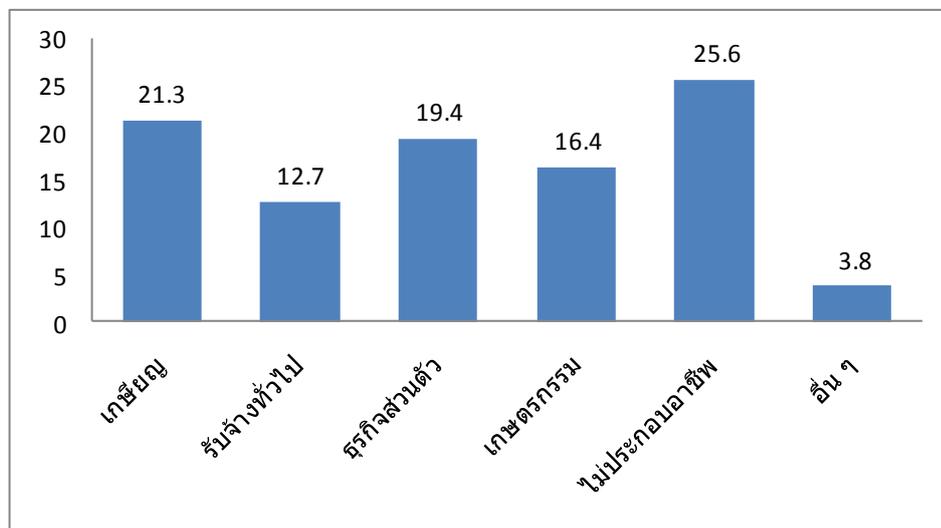
(ดูตารางที่ 71 และแผนภูมิที่ 60)

ตารางที่ 71 แสดงร้อยละของอาชีพ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (n = 785)	ร้อยละ
อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจเกษียณ	167	21.3
รับจ้างทั่วไป	100	12.7

ธุรกิจส่วนตัว	152	19.4
เกษตรกรรม	129	16.4
ไม่ประกอบอาชีพ	201	25.6
อื่น ๆ	30	3.8
ไม่ระบุ	6	0.8
รวม	785	100.0

แผนภูมิที่ 60 แสดงร้อยละของอาชีพ

2.5 รายได้

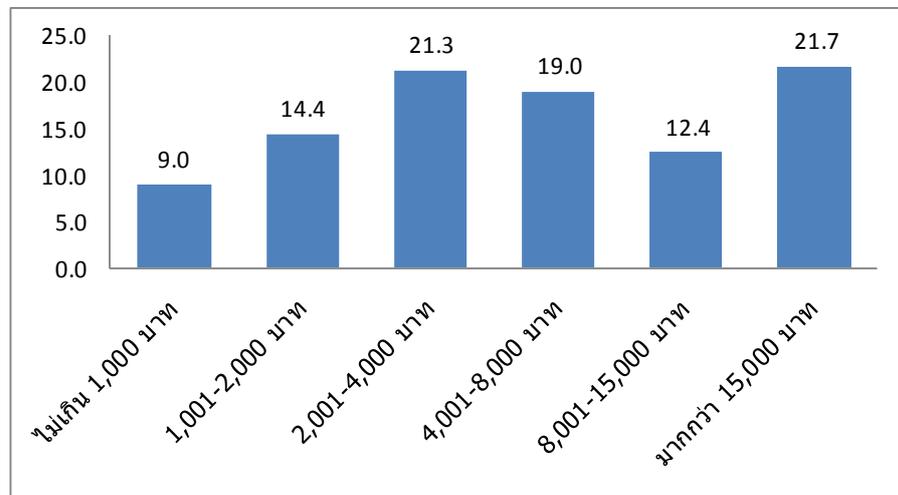
พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 21.7) เป็นกลุ่มที่มีมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มรายได้ต่อเดือนระหว่าง 2,001-4,000 บาท (ร้อยละ 21.3) กลุ่มรายได้ต่อเดือนระหว่าง 4,001-8,000 บาท (ร้อยละ 19.0) กลุ่มรายได้ต่อเดือน 8,001-15,000 บาท (ร้อยละ 12.4) และไม่เกิน 1,000 บาท น้อยที่สุด (ร้อยละ 9.0) ส่วนผู้ที่ไม่ระบุรายได้มี (ร้อยละ 4.3)

(ดูตารางที่ 72 และแผนภูมิที่ 61)

ตารางที่ 72 แสดงร้อยละของรายได้

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (n = 785)	ร้อยละ
รายได้		
ไม่เกิน 1,000 บาท	71	9.0
1,001-2,000 บาท	113	14.4
2,001-4,000 บาท	167	21.3
4,001-8,000 บาท	149	19.0
8,001-15,000 บาท	97	12.4
มากกว่า 15,000 บาท	170	21.7
ไม่ระบุ	18	2.3
รวม	785	100.0

แผนภูมิที่ 61 แสดงร้อยละของรายได้

3. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคมผู้สูงอายุ

ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมด้านพื้นที่โล่งแจ้ง และอาคารสถานที่ต่างๆในเขตเมือง

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.71$) อย่างไรก็ตามประเด็นที่ค่าสูงสุดไปจนกระทั่งต่ำสุดได้แก่การสร้างเสริมความปลอดภัยในที่โล่งแจ้ง, ความสะอาดและความสวยงามของพื้นที่สาธารณะ, ความสะดวกของการบริการสาธารณะต่างๆ, ความเพียงพอและปลอดภัยของพื้นที่สีเขียวและที่นั่งกลางแจ้ง, ความสะดวกในการเข้าถึงอาคารสถานที่, ความเพียงพอและเหมาะสมของห้องน้ำหรือสุขา, ความปลอดภัยกรณีมีวงเวียน, ความปลอดภัยของทางเดินเท้าหรือฟุตบอล, ความเอื้อเฟื้อของพนักงานขับรถประจำทาง, ความกว้างและสะดวกของทางเดินเท้า, ความสะดวกของทางม้าลายต่ำสุดคือ ($\bar{x} = 2.49$)

ข้อน่าสังเกตคือ เมื่อดูค่าในกลุ่มหลังสุดหรือ 5 ปัจจัยที่มีค่าน้อยที่สุดจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินเท้าและการเดินทางทั้งสิ้น

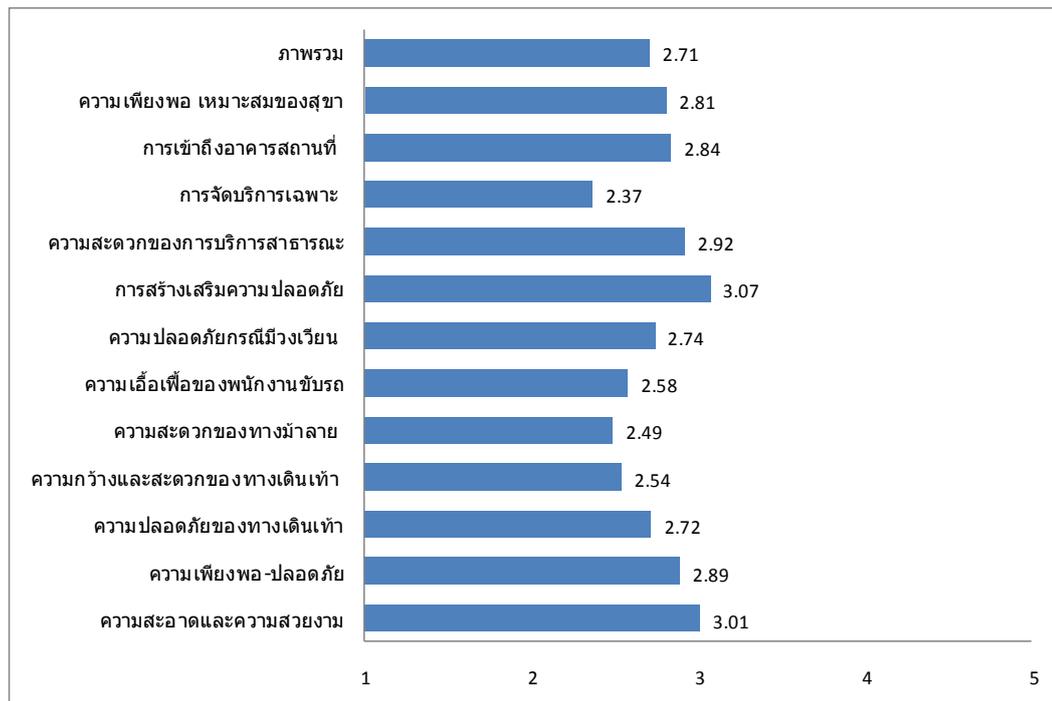
(ดูตารางที่ 73 และแผนภูมิที่ 62)

ตารางที่ 73 ระดับคะแนนของตัวแปรพื้นที่โล่งแจ้งและอาคารสถานที่

พื้นที่โล่งแจ้ง และอาคาร สถานที่(Outdoor Spaces And Buildings)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. ความสะอาดและความ สวยงามของพื้นที่สาธารณะ	21 (2.7)	168 (21.4)	412 (52.5)	167 (21.3)	17 (2.2)	3.01	0.79	ปานกลาง
2. ความเพียงพอ-ปลอดภัย ของพื้นที่สีเขียวและที่นั่ง กลางแจ้ง	5 (0.6)	147 (18.7)	411 (52.4)	204 (26.0)	18 (2.3)	2.89	0.74	ปานกลาง
3. ความปลอดภัยของ ทางเดินเท้าหรือฟุตบอล	4 (0.5)	110 (14.0)	375 (47.8)	260 (33.1)	36 (4.6)	2.72	0.78	ปานกลาง
4. ความกว้างและสะดวกของ ทางเดินเท้า	5 (0.6)	67 (8.5)	310 (39.5)	368 (46.9)	35 (4.5)	2.54	0.74	น้อย
5. ความสะดวกของทางม้า ลาย	5 (0.6)	85 (10.8)	283 (36.1)	329 (41.9)	83 (10.6)	2.49	0.85	น้อย
6. ความเอื้อเฟื้อของพนักงาน ขับรถประจำทาง	6 (0.8)	82 (10.4)	340 (43.3)	289 (36.8)	68 (8.7)	2.58	0.82	น้อย
7. ความปลอดภัยกรณีมีวง	18	132	297	310	28	2.74	0.85	ปานกลาง

เวียน	(2.3)	(16.8)	(37.8)	(39.5)	(3.6)			
8. การสร้างเสริมความปลอดภัยในที่โล่งแจ้ง	37	207	336	185	20	3.07	0.88	ปานกลาง
9. ความสะดวกของการบริการสาธารณะต่างๆ	8	138	432	195	12	2.92	0.72	ปานกลาง
10. มีการจัดบริการเฉพาะ	7	48	259	392	79	2.37	0.78	น้อย
	(0.9)	(6.1)	(33.0)	(49.9)	(10.1)			
11. ความสะดวกในการเข้าถึงอาคารสถานที่	6	102	463	196	18	2.84	0.69	ปานกลาง
12. ความเพียงพอเหมาะสมของห้องน้ำหรือสุขา	9	124	415	183	54	2.81	0.82	ปานกลาง
	(1.1)	(15.8)	(52.9)	(23.3)	(6.9)			
ภาพรวม	2	121	335	307	20	2.71	0.76	ปานกลาง
	(0.3)	(15.4)	(42.7)	(39.1)	(2.5)			

แผนภูมิที่ 62 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะ

3.2 ปัจจัยด้านการจราจร การเดินทาง และขนส่ง

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านการจราจร การเดินทาง และขนส่ง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.56$) อย่างไรก็ตามแม้ว่าค่าโดยเฉลี่ยในหมวดนี้จะมีค่าน้อยแต่ที่มีค่าสูงสุดในระดับปานกลางได้แก่ ในด้านความชัดเจนของสัญญาณไฟจราจร,สภาพถนน, สภาพถนน, การจัดระบบการจราจร, มีจุดจอดที่ปลอดภัย, ความชำนาญของคนขับ, การมีตารางเวลาการเดินทาง, แต่ในกลุ่มสุดท้ายที่มีค่าต่ำสุด 5ปัจจัยได้แก่การระบบขนส่งผู้พิการ, ที่จอดรถสำหรับผู้พิการ, บริการเสริมสำหรับผู้สูงอายุ, ความปลอดภัย, และระบบรถแท็กซี่ที่เข้าถึงได้และราคาไม่แพง ซึ่งประเด็นเหล่านี้จำเป็นต้องปรับปรุงสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจัยด้านการจราจร การเดินทาง และขนส่งของผู้สูงอายุ

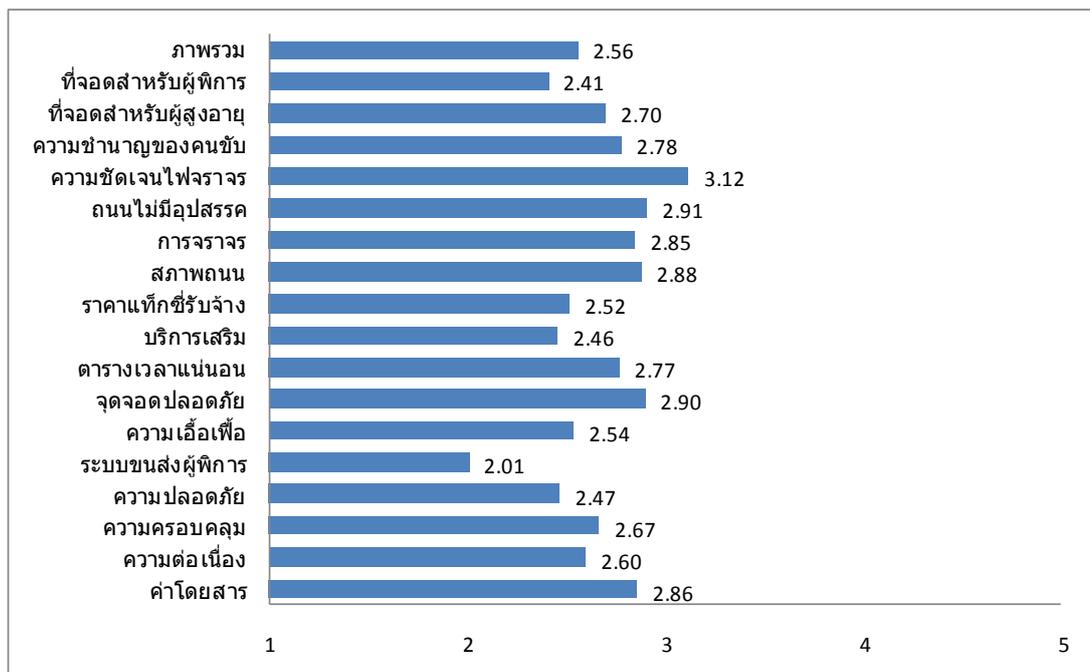
(ดูตารางที่ 74 และแผนภูมิที่ 63)

ตารางที่ 74 ระดับคะแนนของตัวแปรการจราจร การเดินทาง และขนส่ง

การจราจรการเดินทางและ ขนส่ง(Traffic and Transportation)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
13. ความแน่นอน/เหมาะสม ของค่ารถโดยสารสาธารณะ	5 (0.6)	78 (9.9)	530 (67.5)	146 (18.6)	26 (3.3)	2.86	0.65	ปานกลาง
14. ความต่อเนื่องของ การบริการ	5 (0.5)	66 (8.4)	348 (44.3)	343 (43.7)	24 (3.1)	2.60	0.71	น้อย
15. ความครอบคลุมของการ ให้บริการ	5 (0.6)	86 (11.0)	360 (45.9)	313 (39.9)	21 (2.7)	2.67	0.73	ปานกลาง
16. ความปลอดภัยของรถ โดยสาร	6 (0.8)	72 (9.2)	294 (37.5)	328 (41.8)	85 (10.8)	2.47	0.83	น้อย
17. มีระบบการขนส่งสำหรับผู้ พิการ	2 (0.3)	39 (5.0)	171 (21.8)	396 (50.4)	177 (22.5)	2.01	0.81	น้อย
18. ความเอื้อเฟื้อของ พนักงานขับรถ	3 (0.4)	75 (9.6)	322 (41.0)	332 (42.3)	53 (6.8)	2.54	0.77	น้อย
19. มีจุดจอดรถที่ปลอดภัย สะดวก	14 (1.8)	133 (16.9)	429 (54.6)	178 (22.7)	31 (3.9)	2.90	0.78	ปานกลาง
20. มีตารางกำหนดเวลาการ เดินทางที่แน่นอน	5 (0.6)	94 (12.0)	468 (59.6)	148 (18.9)	70 (8.9)	2.77	0.80	ปานกลาง
21. มีระบบให้บริการเสริม	4 (0.5)	73 (9.3)	269 (34.3)	373 (47.5)	66 (8.4)	2.46	0.80	น้อย
22. รถแท็กซี่หรือรถรับจ้าง	7	50	325	366	37	2.52	0.72	น้อย

เข้าถึงได้ไม่แพง	(0.9)	(6.4)	(41.4)	(46.6)	(4.7)			
23. การบำรุงรักษาสภาพถนน	7	138	435	166	39	2.88	0.78	ปานกลาง
24. การจัดระบบการจราจร	(0.9)	(17.6)	(55.4)	(21.1)	(5.0)			
	6	113	458	172	36	2.85	0.74	ปานกลาง
25. ถนนปราศจากอุปสรรค	(0.8)	(14.4)	(58.3)	(21.9)	(4.6)			
ต่อการมอง	6	104	510	144	21	2.91	0.66	ปานกลาง
26. ไฟสัญญาณจราจรและ	(0.8)	(13.2)	(65.0)	(18.3)	(2.7)			
ทางแยกเห็นได้อย่างชัดเจน	67	134	429	136	19	3.12	0.87	ปานกลาง
	(8.5)	(17.1)	(54.6)	(17.3)	(2.4)			
27. ความรู้ความชำนาญของ	5	58	510	182	30	2.78	0.66	ปานกลาง
พนักงานขับรถ	(0.6)	(7.4)	(65.0)	(23.2)	(3.8)			
28. ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ	11	58	448	222	46	2.70	0.74	ปานกลาง
พอเพียง	(1.4)	(7.4)	(57.1)	(28.3)	(5.9)			
29. ที่จอดรถสำหรับผู้พิการ	12	67	260	342	104	2.41	0.87	น้อย
พอเพียง	(1.5)	(8.5)	(33.1)	(43.6)	(13.2)			
ภาพรวม	3	57	349	345	31	2.56	0.70	น้อย
	(0.4)	(7.3)	(44.5)	(43.9)	(3.9)			

แผนภูมิที่ 63 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านการจราจร การเดินทาง และการขนส่ง

3.3 ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย

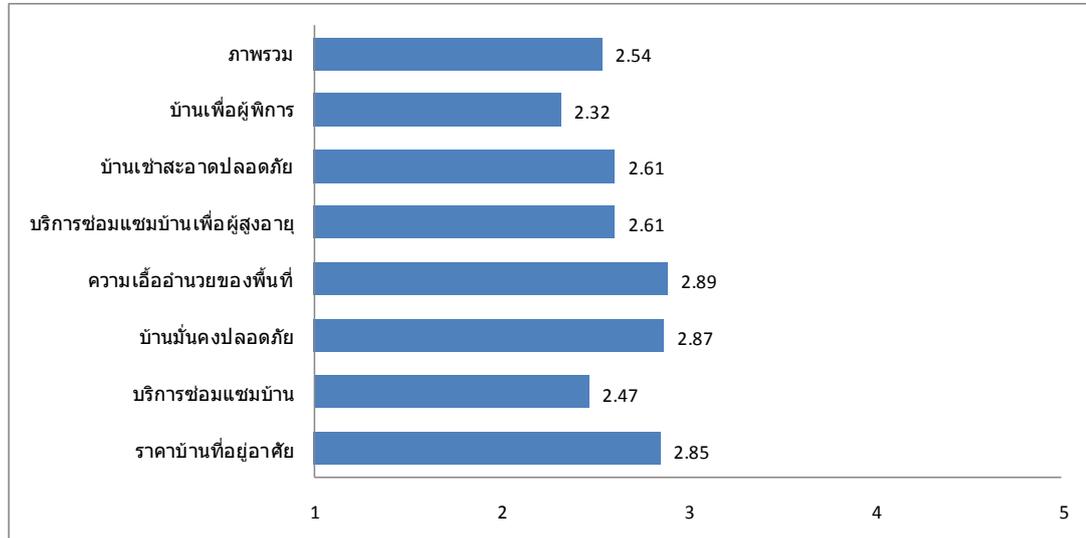
พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.54$) โดยเฉพาะในด้านการมีบ้านพักผู้พิการ ทุพพลภาพ ในขณะที่ตัวชี้วัดภายในบ้านที่มีความกว้างขวางจะมีค่าสูงที่สุดในปัจจัยนี้

(ดูตารางที่ 75 และแผนภูมิที่ 64)

ตารางที่ 75 ระดับคะแนนของตัวแปรที่อยู่อาศัยในชุมชนเมือง

ที่อยู่อาศัย (Housing)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับการพบเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
30. มีบ้านหรือที่อยู่อาศัยในราคาที่เหมาะสม	11 (1.4)	132 (16.8)	387 (49.3)	235 (29.9)	20 (2.5)	2.85	0.78	ปานกลาง
31. มีการให้บริการซ่อมแซมบ้านอย่างเพียงพอ	7 (0.9)	48 (6.1)	305 (38.9)	374 (47.6)	51 (6.5)	2.47	0.78	น้อย
32. สภาพบ้านมีความมั่นคงปลอดภัย	7 (0.9)	128 (16.3)	428 (54.5)	203 (25.9)	19 (2.4)	2.87	0.74	ปานกลาง
33. ภายในบ้าน มีความกว้างพอ หรือเอื้อให้เคลื่อนไหว	10 (1.3)	132 (16.8)	432 (55.0)	189 (24.1)	22 (2.8)	2.89	0.75	ปานกลาง
34. มีการบริการซ่อมแซมบ้านให้กับผู้สูงอายุ	3 (0.4)	64 (8.2)	400 (51.0)	263 (33.5)	55 (7.0)	2.61	0.78	ปานกลาง
35. บ้านเช่ามีความสะอาดปลอดภัย	2 (0.3)	71 (9.0)	366 (46.6)	309 (39.4)	37 (4.7)	2.61	2.16	ปานกลาง
36. มีบ้านให้ผู้พิการ ทุพพลภาพ	3 (0.4)	61 (7.8)	270 (34.4)	305 (38.9)	146 (18.6)	2.32	0.94	น้อย
ภาพรวม	4 (0.5)	64 (8.2)	316 (40.3)	371 (47.3)	30 (3.8)	2.54	0.77	น้อย

แผนภูมิที่ 64 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านที่อยู่อาศัย

3.4 ปัจจัยด้านโอกาสและการมีส่วนร่วมทางสังคม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านโอกาสการมีส่วนร่วมในสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$)

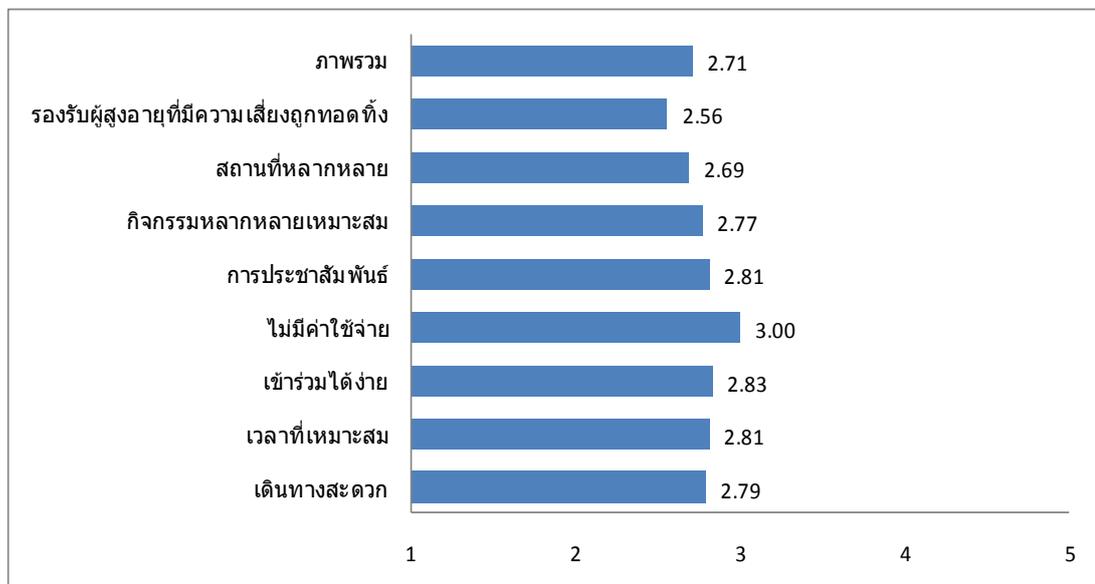
(ดูตารางที่ 76 และแผนภูมิที่ 65)

ตารางที่ 76 ระดับคะแนนของตัวแปรโอกาสการมีส่วนร่วมทางสังคม

โอกาสในการมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับการพบเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
37. สถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ เดินทางได้สะดวก	9 (1.1)	106 (13.5)	419 (53.4)	213 (27.1)	38 (4.8)	2.79	0.77	ปานกลาง
38. กิจกรรม จัดในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	7 (0.9)	171 (21.8)	312 (39.7)	252 (32.1)	43 (5.5)	2.81	0.87	ปานกลาง
39. กิจกรรมต่าง ๆ จัดให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมได้โดยง่าย	10 (1.3)	158 (20.1)	158 (20.1)	244 (31.1)	34 (4.3)	2.83	0.84	ปานกลาง
40. กิจกรรมต่างๆ ไม่มีค่าใช้จ่ายอื่น	70 (8.9)	128 (16.3)	361 (46.0)	185 (23.6)	41 (5.2)	3.00	0.98	ปานกลาง
41. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารหรือสื่อสารประชาสัมพันธ์	8 (1.0)	120 (15.3)	418 (53.2)	191 (24.3)	48 (6.1)	2.81	0.80	ปานกลาง
42. กิจกรรมที่หลากหลาย	7	146	337	248	47	2.77	0.85	ปานกลาง

หรือเหมาะสมกับผู้สูงอายุ	(0.9)	(18.6)	(42.9)	(31.6)	(6.0)			
43. มีสถานที่ในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย	9	87	392	248	49	2.69	0.79	ปานกลาง
44. มีเวทีหรือสถานที่รองรับผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้ง	(1.1)	(11.1)	(49.9)	(31.6)	(6.2)			
	5	59	383	260	78	2.56	0.80	น้อย
	(0.6)	(7.5)	(48.8)	(33.1)	(9.9)			
ภาพรวม	7	111	364	260	43	2.71	0.81	ปานกลาง
	(0.9)	(14.1)	(46.4)	(33.1)	(5.5)			

แผนภูมิที่ 65 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านโอกาสการมีส่วนร่วมในสังคม

3.5 ปัจจัยด้านการยอมรับนับถือและการมีสังกัดในสังคม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านการยอมรับและการมีสังกัดในสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.81$)

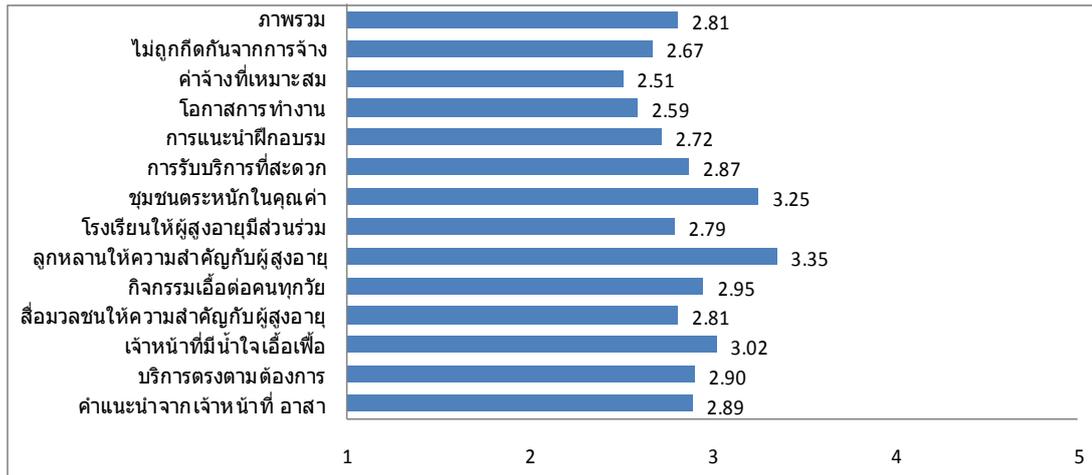
(ดูตารางที่ 77 และแผนภูมิที่ 66)

ตารางที่ 77 ระดับคะแนนของตัวแปรการยอมรับนับถือและการมีสังกัดในสังคมของผู้สูงอายุ

เรื่องของการยอมรับและการ มีสังกัดในสังคม (Respect And Social Inclusion)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
45. ผู้สูงอายุได้รับคำแนะนำ จากเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร	13 (1.7)	139 (17.7)	437 (55.7)	147 (18.7)	49 (6.2)	2.89	0.81	ปานกลาง
46. ผู้สูงอายุได้รับการบริการ ที่ตรงกับความต้องการ	8 (1.0)	130 (16.6)	468 (59.6)	134 (17.1)	45 (5.7)	2.90	0.77	ปานกลาง
47. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมี ความเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจ	16 (2.0)	176 (22.4)	435 (55.4)	125 (15.9)	33 (4.2)	3.02	0.79	ปานกลาง
48. สื่อมวลชนในท้องถิ่นให้ ความสำคัญกับผู้สูงอายุ	4 (0.5)	99 (12.6)	466 (59.4)	175 (22.3)	41 (5.2)	2.81	0.74	ปานกลาง
49. ชุมชนมีการจัดกิจกรรมที่ เอื้อให้คนทุกวัยเข้ามาร่วม	8 (1.0)	184 (23.4)	397 (50.6)	156 (19.9)	50 (5.1)	2.95	0.82	ปานกลาง
50. เวลามีการจัดกิจกรรม ของครอบครัว ลูกหลานจะให้ ความสำคัญกับผู้สูงอายุ	50 (6.5)	355 (45.2)	231 (29.4)	122 (15.5)	27 (3.4)	3.35	0.93	ปานกลาง
51. โรงเรียนต่างๆเปิดโอกาส ให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมใน กิจกรรม	7 (0.9)	102 (13.0)	452 (57.6)	164 (20.9)	60 (7.6)	2.79	0.79	ปานกลาง
52. ชุมชนตระหนักในคุณค่า ของผู้สูงอายุ	12 (1.5)	366 (46.6)	258 (32.9)	101 (12.9)	48 (6.1)	3.25	0.91	ปานกลาง
53. ผู้สูงอายุที่สุขภาพไม่ดี ได้รับความสะดวกในการใช้ บริการจากทั้งภาครัฐและ ภาคธุรกิจ	9 (1.1)	113 (14.4)	473 (60.3)	147 (18.7)	43 (5.5)	2.87	0.76	ปานกลาง
54. มีการแนะนำฝึกอบรม	9 (1.1)	67 (8.5)	460 (58.6)	193 (24.6)	56 (7.1)	2.72	0.76	ปานกลาง
55. มีการส่งเสริมโอกาสให้ ผู้สูงอายุสามารถทำงานได้	6 (0.8)	61 (7.8)	417 (53.1)	214 (27.3)	87 (11.1)	2.59	0.81	น้อย
56. มีค่าจ้างที่เหมาะสม สำหรับผู้สูงอายุที่ทำงาน	5 (0.6)	40 (5.1)	406 (51.7)	236 (30.1)	98 (12.5)	2.51	0.80	น้อย
57. ไม่มีการรังเกียจ หรือ สร้างเงื่อนไขข้อจำกัดเพื่อกีด กันผู้สูงอายุจากการจ้างงาน	6 (0.8)	58 (7.4)	450 (57.3)	209 (26.6)	62 (7.9)	2.67	0.76	ปานกลาง

ภาพรวม	6	61	527	156	35	2.81	0.66	ปานกลาง
	(0.8)	(7.8)	(67.1)	(19.9)	(4.5)			

แผนภูมิที่ 66 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านการยอมรับและการมีสังกัดในสังคม

3.6 ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีจ้างงาน

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีงานทำ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.67$)

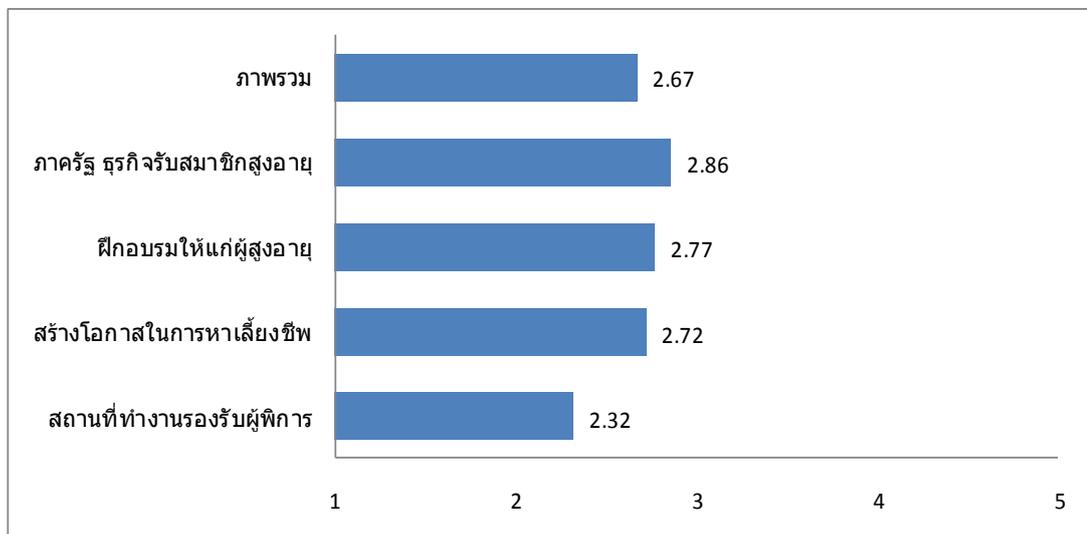
(ดูตารางที่ 78 และแผนภูมิที่ 67)

ตารางที่ 78 ระดับคะแนนของตัวแปรการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน

การมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและการมีงานทำ (Civic Participation And Employment)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
58. สถานที่ทำงานมีการ ปรับสภาพเพื่อให้สามารถ รองรับผู้พิการ ทูพพลภาพ	3	58	238	378	108	2.32	0.82	น้อย
	(0.4)	(7.4)	(30.3)	(48.2)	(13.8)			
59. มีการส่งเสริม หรือสร้าง โอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถหา เลี้ยงตัวเองได้	2	93	436	192	62	2.72	0.78	ปานกลาง
	(0.3)	(11.8)	(55.5)	(24.5)	(7.9)			
60. มีการฝึกอบรมให้แก่ผู้ เกษียณอายุ	2	82	483	169	49	2.77	0.73	ปานกลาง
	(0.3)	(10.4)	(61.5)	(21.5)	(6.2)			

61. มีการกระตุ้นให้องค์กรทั้ง ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนให้รับ สมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุ	11 (1.4)	125 (15.9)	438 (55.8)	162 (20.6)	49 (6.2)	2.86	0.80	ปานกลาง
ภาพรวม	6 (0.8)	94 (12.0)	409 (52.1)	200 (25.5)	76 (9.7)	2.67	0.83	ปานกลาง

แผนภูมิที่ 67 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมืงานทำ

3.7 ตัวแปรด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$)

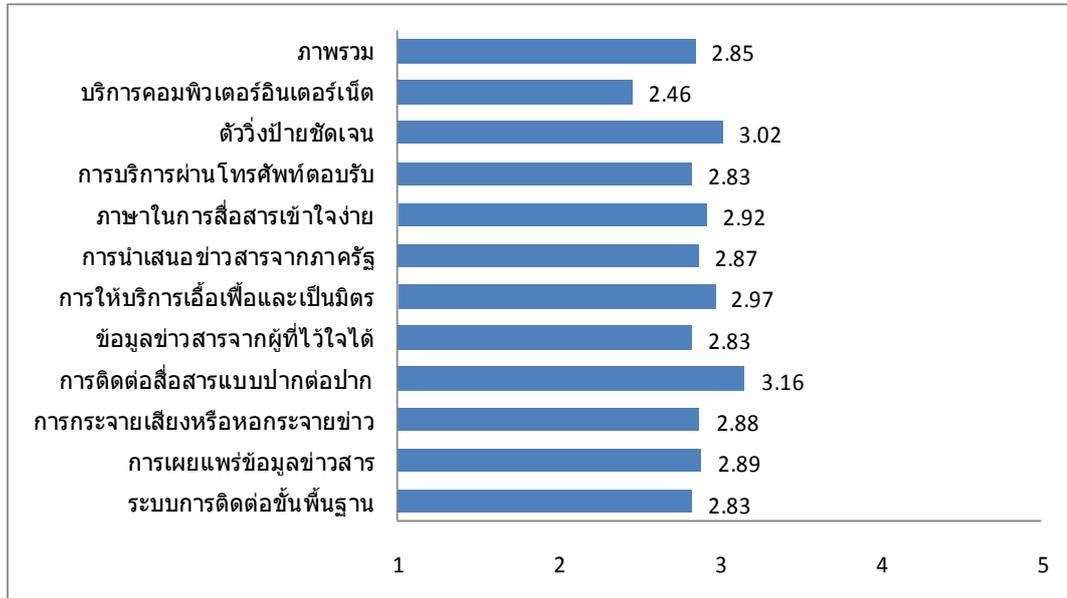
(ดูตารางที่ 79 และแผนภูมิที่ 68)

ตารางที่ 79 ระดับคะแนนของตัวแปรสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

สารสนเทศและการ ติดต่อสื่อสาร (Communication And Information)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
62. มีระบบการติดต่อขึ้น พื้นฐาน	5 (0.6)	96 (12.2)	475 (60.5)	180 (22.9)	29 (3.7)	2.83	0.71	ปานกลาง
63. มีการเผยแพร่ข้อมูล	7	105	503	142	28	2.89	0.69	ปานกลาง

ข่าวสารอย่างกว้างขวาง	(0.9)	(13.4)	(64.1)	(18.1)	(3.6)			
64. มีการกระจายเสียง หรือ หอกระจายข่าว	8	90	523	133	31	2.88	0.69	ปานกลาง
	(1.0)	(11.5)	(66.6)	(16.9)	(3.9)			
65. มีการติดต่อสื่อสารแบบ ปากต่อปาก	7	289	333	140	16	3.16	0.79	ปานกลาง
	(0.9)	(36.8)	(42.4)	(17.8)	(2.0)			
66. ผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงใน การถูกทอดทิ้งก็ได้รับข้อมูล ข่าวสารจากผู้ที่สามารถ ไว้วางใจ	1	107	468	181	28	2.83	0.69	ปานกลาง
	(0.14)	(13.6)	(59.6)	(23.1)	(3.6)			
67. มีการให้บริการอย่าง เอื้อเฟื้อ เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	5	121	528	109	22	2.97	0.66	ปานกลาง
	(0.6)	(15.4)	(67.3)	(13.9)	(2.8)			
68. มีการนำเสนอข่าวสาร ทางสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์จาก ภาครัฐ	5	104	493	156	27	2.87	0.69	ปานกลาง
	(0.6)	(13.2)	(62.8)	(19.9)	(3.4)			
69. สิ่งพิมพ์และข้อความมี ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ	8	122	486	144	25	2.92	0.71	ปานกลาง
	(1.0)	(15.5)	(61.9)	(18.3)	(3.2)			
70. การบริการโทรศัพท์แบบ ตอบรับจากส่วนราชการหรือ ภาคเอกชน จะพูดช้า ๆ ชัด	6	89	492	163	35	2.83	0.71	ปานกลาง
	(0.8)	(11.3)	(62.7)	(20.8)	(4.5)			
71. ตัววิ่งหรือตัวหนังสือตาม ป้ายในที่สาธารณะ ชัดเจน	61	104	442	143	35	3.02	0.89	ปานกลาง
	(7.8)	(13.2)	(56.3)	(18.2)	(4.5)			
72. มีบริการคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตที่ราคาถูก	2	50	302	386	45	2.46	0.71	น้อย
	(0.3)	(6.4)	(38.5)	(49.2)	(5.7)			
ภาพรวม	6	106	475	168	30	2.85	0.72	ปานกลาง
	(0.8)	(13.5)	(60.5)	(21.4)	(3.8)			

แผนภูมิที่ 68 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

3.8 ตัวแปรด้านชุมชนและการบริการสุขภาพ

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลด้านการสนับสนุนจากชุมชนและการบริการสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$)

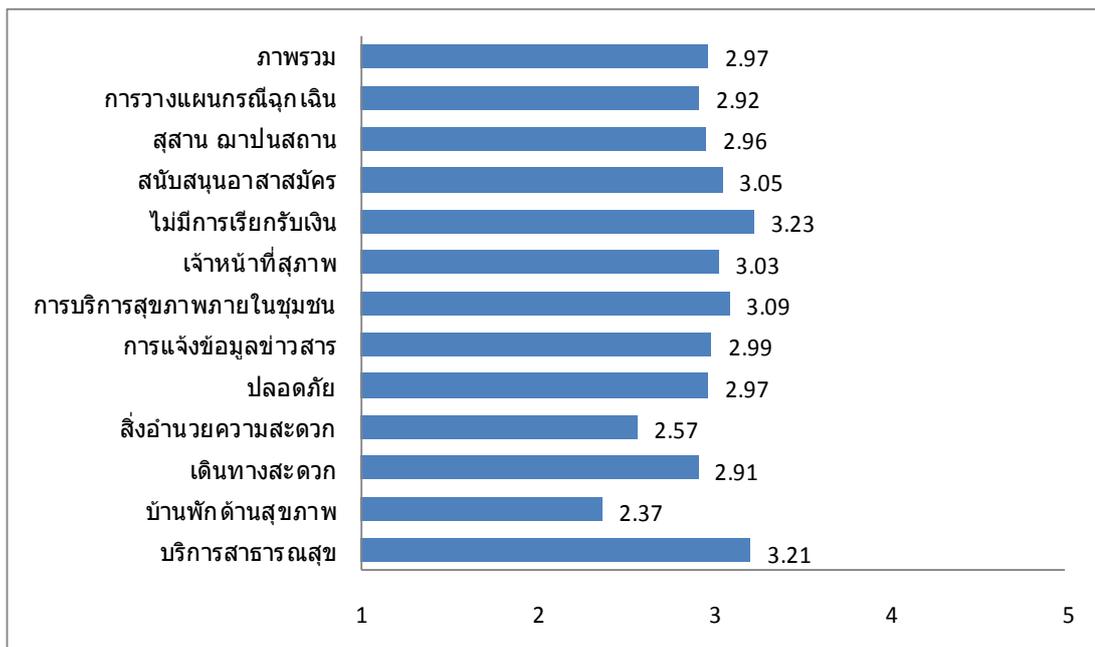
(ดูตารางที่ 80 และแผนภูมิที่ 69)

ตารางที่ 80 ระดับคะแนนของตัวแปรการสนับสนุนจากชุมชนและการบริการสุขภาพ

การสนับสนุนจากชุมชนและ การบริการสุขภาพ (Community Support and Health Services)	ระดับการพบเห็น					\bar{X}	SD	ระดับ การพบ เห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
73. การบริการสาธารณสุข มีทั้งป้องกันและรักษา	51 (6.5)	199 (25.4)	425 (54.1)	84 (10.7)	26 (3.3)	3.21	0.84	ปานกลาง
74. มีบ้านพักที่ให้บริการด้าน สุขภาพ	8 (1.0)	85 (10.8)	195 (24.8)	402 (51.2)	95 (12.1)	2.37	0.86	น้อย
75. มีสถานบริการสุขภาพที่ เดินทางไปได้โดยสะดวก	12 (1.5)	115 (14.6)	488 (62.2)	136 (17.3)	34 (4.3)	2.91	0.74	ปานกลาง
76. มีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ออกแบบมาเพื่อผู้สูงอายุ	10 (1.3)	74 (9.4)	328 (41.8)	320 (40.8)	53 (6.8)	2.57	0.80	น้อย
77. สิ่งอำนวยความสะดวก	16	138	463	144	24	2.97	0.75	ปานกลาง

ด้านการสาธารณสุขและการ	(2.0)	(17.6)	(59.0)	(18.3)	(3.1)			
บริการชุมชนปลอดภัย	17	132	494	117	25			
78. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร ที่ชัดเจนแก่ผู้สูงอายุ	(2.2)	(16.8)	(62.9)	(14.9)	(3.2)	2.99	0.73	ปานกลาง
79. ภายในชุมชนมีการ จัดการการบริการสุขภาพที่ดี	(4.2)	(20.5)	(58.2)	(14.5)	(2.5)			
80. เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ ผู้สูงอายุ สุภาพเอื้อเฟื้อ	(1.9)	(16.7)	(66.0)	(13.2)	(2.2)			
81. การให้บริการสุขภาพใน ชุมชนไม่มีการเรียกรับเงิน	(14.1)	(14.9)	(53.2)	(15.3)	(2.4)			
82. มีการสนับสนุนให้มี อาสาสมัครทุกเพศ ทุกวัย	(4.3)	(17.7)	(58.6)	(17.3)	(2.0)			
83. มี สุสาน หรือ ฌาปน สถานอย่างเพียงพอ	(2.3)	(13.9)	(64.3)	(16.6)	(2.9)			
84. ชุมชนมีการวางแผน รองรับสถานะฉุกเฉิน	(1.7)	(14.5)	(61.5)	(18.5)	(3.8)			
ภาพรวม	13	142	460	151	19	2.97	0.73	ปานกลาง
	(1.7)	(18.1)	(58.6)	(19.2)	(2.4)			

แผนภูมิที่ 69 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรด้านการสนับสนุนจากชุมชนและการบริการสุขภาพ

3.9 ผลโดยภาพรวม

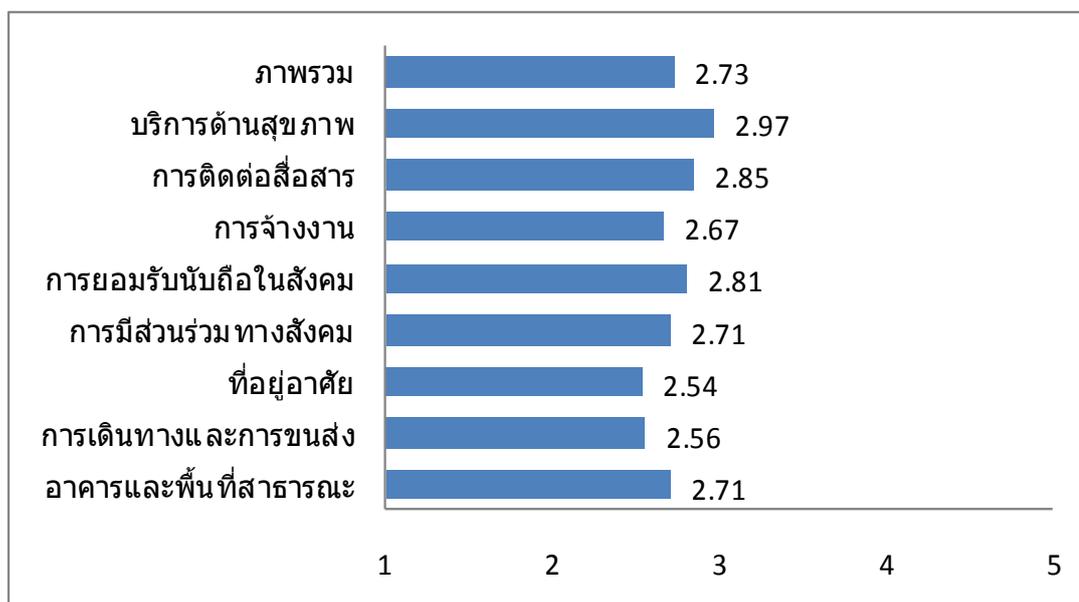
จากตารางที่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$) โดยมีคะแนนสูงสุดในด้านความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ($\bar{x} = 2.97$) ส่วนที่ได้คะแนนต่ำสุดคือ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{x} = 2.54$)

(ดูตารางที่ 81 และแผนภูมิที่ 70)

ตารางที่ 81 ระดับคะแนนของตัวชี้วัดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาล

ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	ระดับที่ประเมิน
1. อาคารและพื้นที่สาธารณะ	2.71	ปานกลาง
2. การเดินทางและการขนส่ง	2.56	น้อย
3. ที่อยู่อาศัย	2.54	น้อย
4. การมีส่วนร่วมทางสังคม	2.71	ปานกลาง
5. การยอมรับนับถือจากคนในสังคม	2.81	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน	2.67	ปานกลาง
7. สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร	2.85	ปานกลาง
8. ความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ	2.97	ปานกลาง
ภาพรวม	2.73	ปานกลาง

แผนภูมิที่ 70 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

4. การเปรียบเทียบข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างของเมือง 2 เมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการที่คณะผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลของจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นตัวแทนที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเมืองหรือเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีจำนวนตัวอย่างจากจังหวัดนครราชสีมา 393 คนและจากจังหวัดชัยภูมิ 392 คนนั้นเพื่อเป็นการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างภายในภูมิภาค ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

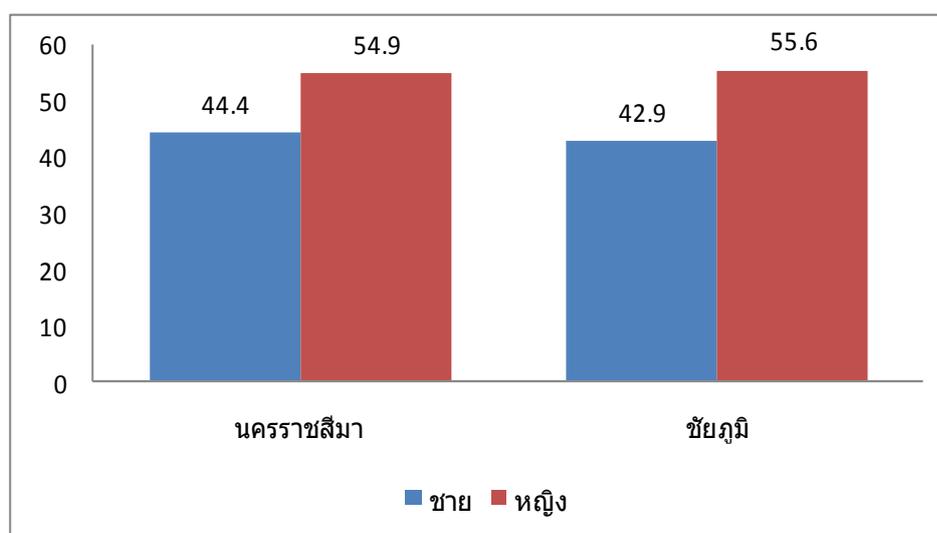
4.1 เพศ

จากตารางที่ พบว่าผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลมีสัดส่วนระหว่างเพศหญิงต่อชายประมาณร้อยละ 55 ต่อ 45 ทั้งสองจังหวัด (ดูตารางที่ 82 และแผนภูมิที่ 71)

ตารางที่ 82 เปรียบเทียบร้อยละของเพศ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง		ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
		นครราชสีมา	ชัยภูมิ
เพศ	ชาย	44.4	42.9
	หญิง	54.9	55.6
	ไม่ระบุ	0.7	1.5
รวม		100.0	100.0

แผนภูมิที่ 71 เปรียบเทียบร้อยละของเพศ

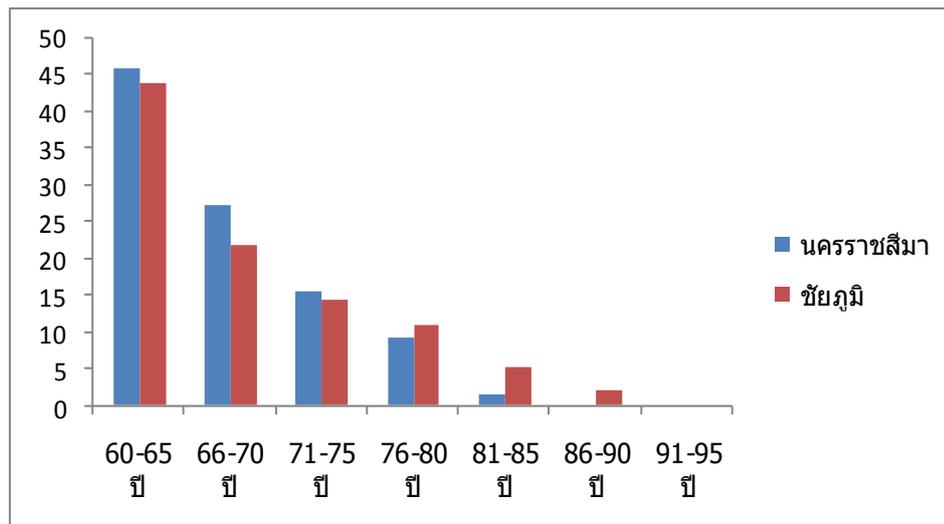
4.2 อายุ

พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีสัดส่วนของผู้ที่มีอายุ 60-65 มากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ในทั้งสองจังหวัด และหากพิจารณาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 60-70 ปี โดยรวมจะมีถึงประมาณร้อยละ 70 ทั้งสองจังหวัด (ดูตารางที่ 83 และแผนภูมิที่ 72)

ตารางที่ 83 เปรียบเทียบร้อยละของอายุ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ
อายุ 60-65 ปี	46.1	43.9
66-70 ปี	27.3	21.9
71-75 ปี	15.4	14.3
76-80 ปี	9.2	11.0
81-85 ปี	1.4	5.1
86-90 ปี	0.0	2.0
91-95 ปี	0.0	0.0
ไม่ระบุ	0.7	1.8
รวม	100.0	100.0

แผนภูมิที่ 72 เปรียบเทียบร้อยละของอายุ

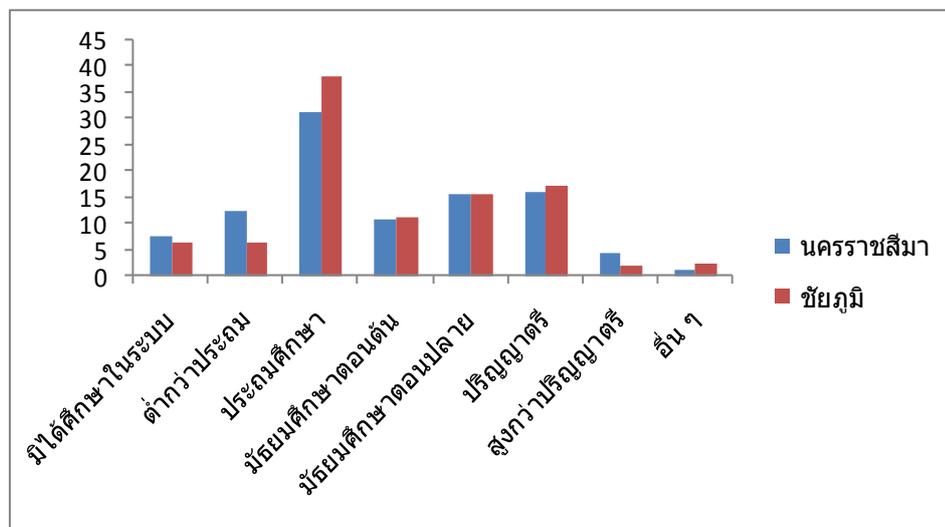
4.3 การศึกษา

พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลมีสัดส่วนของผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มากกว่าระดับอื่นๆ ในทั้งสองจังหวัด โดยทั้งสองจังหวัดมีการกระจายตัวของสัดส่วนของผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างๆ ที่ใกล้เคียงกันหรือไม่แตกต่างกันมาก (ดูตารางที่ 84 และแผนภูมิที่ 73)

ตารางที่ 84 เปรียบเทียบร้อยละของการศึกษา

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ
การศึกษา		
มิได้ศึกษาในระบบ	7.5	6.6
ต่ำกว่าประถม	12.6	6.6
ประถมศึกษา	31.4	38.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	10.9	11.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	15.7	15.8
ปริญญาตรี	16.0	17.1
สูงกว่าปริญญาตรี	4.4	2.0
อื่น ๆ	1.4	2.3
ไม่ระบุ	0.0	0.0
รวม	100.0	100.0

แผนภูมิที่ 73 เปรียบเทียบร้อยละของระดับการศึกษา

4.4 อาชีพ

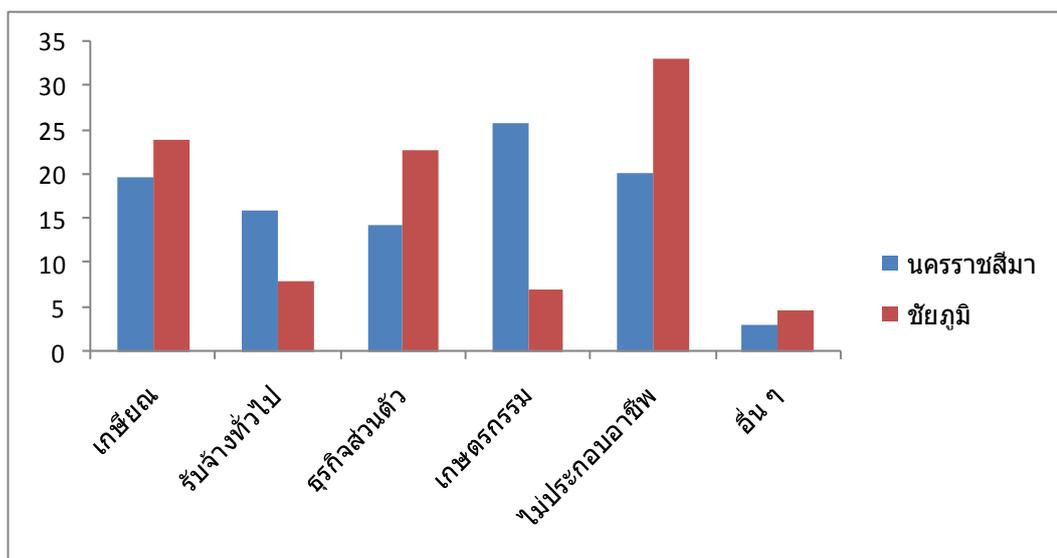
จากตารางที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลจังหวัด นครราชสีมา มีสัดส่วนของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดในขณะที่จังหวัดชัยภูมิยังคงประกอบ อาชีพส่วนตัวมากที่สุดในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบผู้สูงอายุที่กินบำนาญและไม่ทำงานของทั้งสองจังหวัด พบว่านครราชสีมาจะมีร้อยละ 45 แต่ชัยภูมิมีถึงร้อยละ 55 ของทั้งหมด

(ดูตารางที่ 85 และแผนภูมิที่ 74)

ตารางที่ 85 เปรียบเทียบร้อยละของอาชีพ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ
อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจเกษียณ	19.8	24.0
รับจ้างทั่วไป	16.0	7.9
ธุรกิจส่วนตัว	14.3	22.7
เกษตรกรรม	25.9	7.1
ไม่ประกอบอาชีพ	20.1	33.2
อื่น ๆ	3.1	4.6
ไม่ระบุ	0.7	0.5
รวม	100.0	100.0

แผนภูมิที่ 74 เปรียบเทียบร้อยละของอาชีพ

4.5 รายได้

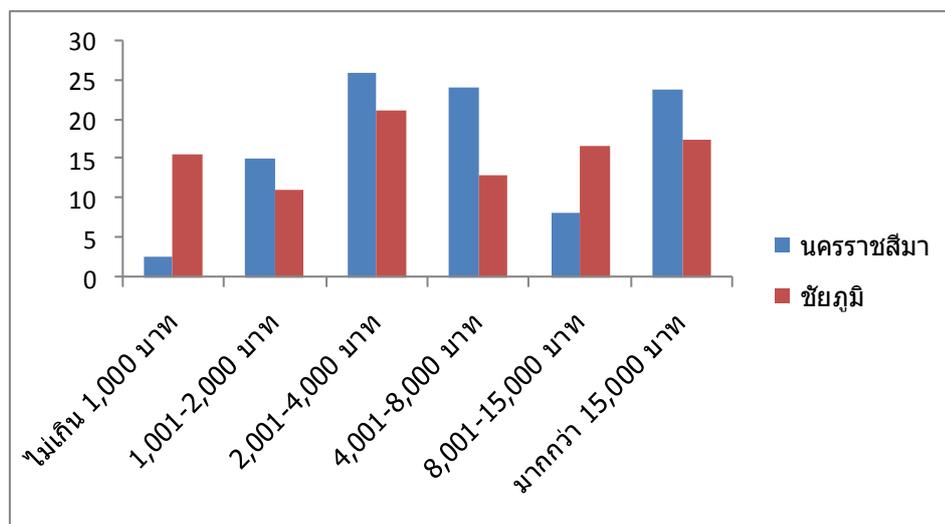
พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลของนครราชสีมาและชัยภูมิ มีสัดส่วนของรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 2,001-4,000 บาท มากที่สุด แต่หากพิจารณาถึงรายได้ในแต่ละเดือนโดยภาพรวมผู้สูงอายุในเทศบาลนครราชสีมาจะมีรายได้มากกว่า ในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เกินเดือนละ 1,000 บาท วิทยุสูงถึงร้อยละ 15.6 ในขณะที่ นครราชสีมา มีเพียงร้อยละ 2.7

(ดูตารางที่ 86 และแผนภูมิที่ 75)

ตารางที่ 86 เปรียบเทียบร้อยละของรายได้

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ
รายได้		
ไม่เกิน 1,000 บาท	2.7	15.6
1,001-2,000 บาท	15.0	11.2
2,001-4,000 บาท	25.9	21.2
4,001-8,000 บาท	24.2	13.0
8,001-15,000 บาท	8.2	16.8
มากกว่า 15,000 บาท	23.9	17.6
ไม่ระบุ	0.0	4.6
รวม	100.0	100.0

แผนภูมิที่ 75 เปรียบเทียบร้อยละของรายได้

5. การเปรียบเทียบปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคมผู้สูงอายุของ 2 เมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.1 จากการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจจากผู้สูงอายุต่อข้อมูลในเชิงสภาวะแวดล้อมที่รองรับสังคมผู้สูงอายุทั้ง 8 ด้านมีดังนี้

- 1) ในประเด็นด้านอาคารและสถานที่ จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลางแต่ในเขตเทศบาลนครราชสีมาผู้สูงอายุจะมีความพึงพอใจในระดับที่มากกว่า
- 2) ในประเด็นด้านการเดินทางและการขนส่งจังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับน้อยในขณะที่จังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลางหรือผู้สูงอายุจะมีความพึงพอใจในระดับที่มากกว่า
- 3) ในประเด็นด้านที่อยู่อาศัย จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานน้อย แต่คะแนนของจังหวัดชัยภูมิด้านที่อยู่อาศัยจะสูงกว่าจังหวัดนครราชสีมา
- 4) ในประเด็นด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมจังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยในขณะที่จังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลาง หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้สูงอายุที่ชัยภูมิจะมีความพึงพอใจในระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมมากกว่าในเมืองโคราช
- 5) ในประเด็นด้านการยอมรับนับถือจากคนในสังคมและการจ้างงานจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้สูงอายุในเมืองชัยภูมิจะมีความพึงพอใจในระดับที่สูงกว่าที่ในเมืองนครราชสีมา
- 6) ในประเด็นด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่จังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับน้อย ซึ่งชี้ให้เห็นความแตกต่างของการจ้างผู้สูงอายุที่เมืองใหญ่กว่าดูจะมีโอกาสในการจ้างงานแก่ผู้สูงอายุมากกว่า
- 7) ในประเด็นด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนพอ ๆ กันแต่ชัยภูมิจะมีระดับความพอใจที่มากกว่าทั้งที่เป็นเมืองที่เล็กและมีความหนาแน่นน้อยกว่าซึ่งชี้ให้เห็นถึงการติดต่อสื่อสารที่ผู้สูงอายุพึงพอใจอาจมีอุปสรรคจากสภาพเมืองที่มีผู้คนแออัด
- 8) ในประเด็นด้านความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลางโดยมีคะแนนพอ ๆ กันแต่ชัยภูมิจะมีระดับความพอใจที่มากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยข้อนี้ 2 ประเด็นคือความเป็นชุมชนและการบริการสุขภาพ ซึ่งชัยภูมิเป็นเมืองเล็กดูจะมีความเป็นชุมชนมากกว่าเมื่อเทียบกับเมืองใหญ่เช่นโคราชในขณะที่การบริการสุขภาพในบ้านเรามักจะไม่แตกต่างกัน

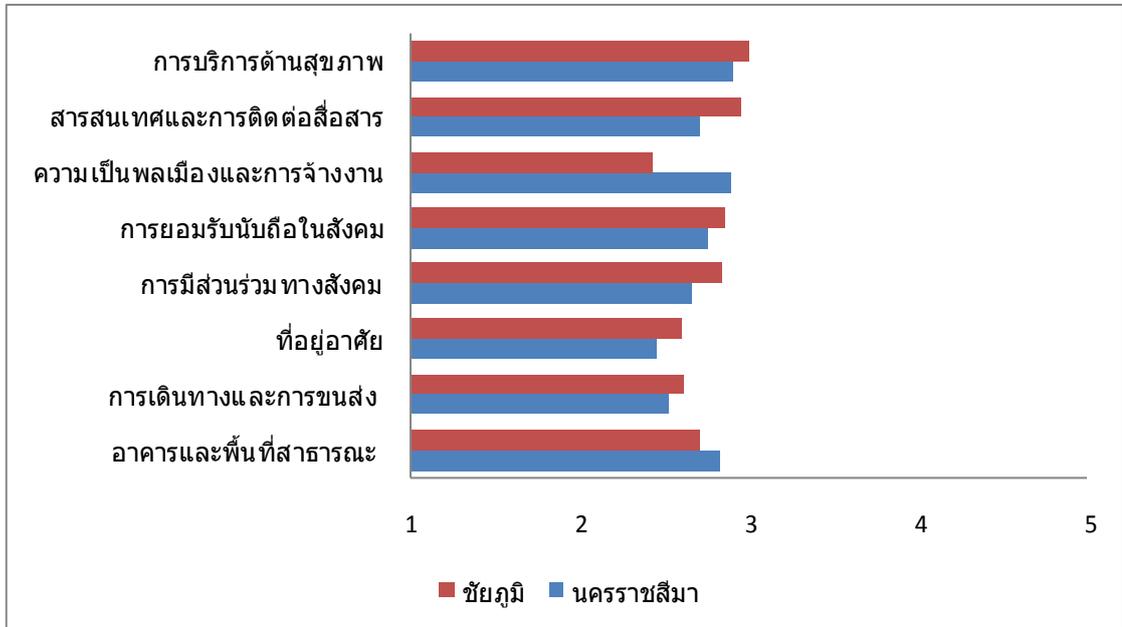
โดยรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนพอ ๆ กัน แต่จะพบข้อแตกต่างที่เด่นชัดในประเด็นความเป็นชุมชนเมือง กล่าวคือนครราชสีมาจะมีระดับความเป็นเมืองที่หนาแน่นและเจริญด้าน

ธุรกิจการค้าการลงทุนมากกว่าเมืองชัยภูมิ กล่าวคือเจริญทางวัตถุมากกว่าการมีส่วนร่วมในการทำงาน หรือการจ้างงานผู้สูงอายุจะมีมากกว่า ทั้งนี้อาจพิจารณาประกอบกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางสังคมที่ นครราชสีมาซึ่งเป็นเมืองใหญ่จะมีปานกลางค่อนข้างน้อยในขณะที่ชัยภูมิซึ่งเป็นเมืองที่เล็กกว่าจะมี ส่วนร่วมทางสังคมมากกว่า ดังนั้นการอยู่ในเมืองนครราชสีมาจึงอาจจำเป็นต้องดิ้นรนหางานทำหรือใช้ สิทธิในฐานะพลเมืองหรือต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนในด้านการการทำงานมากกว่า ประกอบ กับนครราชสีมามีสถานประกอบการและแหล่งที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจมากกว่าจึงง่ายและสะดวกที่ ผู้สูงอายุจะออกมาทำงานหารายได้เลี้ยงชีพตน

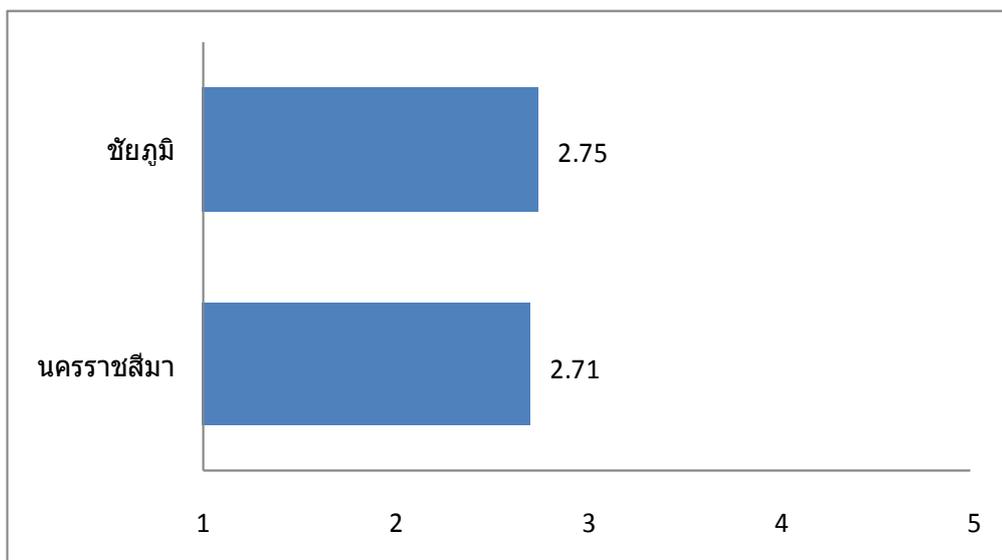
ตารางที่ 87 เปรียบเทียบระดับคะแนนของตัวแปรทั้ง 8 ตัวของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากกลุ่ม ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลในแต่ละจังหวัดของภูมิภาค

เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	จังหวัด	
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ
(1) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะ	2.82	2.71
(2) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการเดินทางและการขนส่ง	2.52	2.61
(3) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านที่อยู่อาศัย	2.45	2.60
(4) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม	2.66	2.84
(5) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการยอมรับนับถือจากคนในสังคม	2.75	2.86
(6) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน	2.89	2.43
(7) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร	2.71	2.95
(8) ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ	2.91	3.00
ภาพรวม	2.71	2.75
ระดับคะแนน	ปานกลาง	ปานกลาง

แผนภูมิที่ 76 เปรียบเทียบระดับคะแนนของตัวแปรทั้ง 8 ตัวของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลในแต่ละจังหวัดของภูมิภาค

แผนภูมิที่ 77 เปรียบเทียบระดับคะแนนเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเทศบาลของแต่ละจังหวัดในแต่ละภูมิภาค

บทที่ 3

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในจังหวัดนครราชสีมาและชัยภูมิโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้นำและผู้บริหารงานของหน่วยงานจังหวัดละ 3 คน การสนทนากลุ่มโดยมีตัวแทนภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผู้สูงอายุของเมืองเข้าร่วมประชุม 7 คนสำหรับจังหวัดนครราชสีมาและ 10 คนสำหรับจังหวัดชัยภูมิ ตลอดจนการเข้าไปสังเกตการณ์และสำรวจเพื่อทราบและเข้าใจในปรากฏการณ์และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิอันเป็นตัวแทนของเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในเชิงปัจจัยหรือข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เพื่อที่จะวิเคราะห์ถึงขีดความสามารถและศักยภาพของเทศบาลรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดในการจัดการสังคมผู้สูงอายุเพื่อที่จะนำไปสู่เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งปรากฏผลดังนี้

3.1 อาคารและพื้นที่สาธารณะ

ในส่วนของเทศบาลนครราชสีมาค่อนข้างเป็นเมืองที่มีความพลุกพล่านหรือมีพลวัตกิจกรรมของเมืองค่อนข้างสูงและมีทั้งความหนาแน่นของผู้คนถึงจำนวน 126 คนต่อตารางกิโลเมตรเมืองจึงมีความแออัดมาก ทั้งนี้เป็นผลมาจากเมืองนครราชสีมาเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคและเป็นจุดผ่านจากกรุงเทพฯไปยังอีกหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้นครราชสีมายังเป็นที่ตั้งของหน่วยราชการในลักษณะเขต แขวง หรือศูนย์ของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจอันเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคที่ใหญ่กว่าการแบ่งส่วนราชการไปยังจังหวัด ในภาคธุรกิจก็คล้ายกันกล่าวคือจะมีสำนักงานที่เป็นฐานของโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่รอบนอกเมืองและจังหวัดใกล้เคียงหรือศูนย์กลางธุรกิจในภูมิภาค ซึ่งโดยภาพรวมแล้วเขตเทศบาลนครราชสีมาเป็นที่รองรับกิจกรรมหลายด้านเมืองจึงทำหน้าที่หลายบทบาทรวมทั้งบทบาทในการรองรับสังคมผู้สูงอายุของจังหวัดนครราชสีมาเองและจังหวัดใกล้เคียง เช่น โรงพยาบาลเฉพาะทางในภูมิภาค เป็นต้น สำหรับจังหวัดชัยภูมิเนื่องจากมีความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่เพียง 88 คนต่อตารางกิโลเมตร ตลอดจนมีกิจกรรมของเมืองที่เชื่อมโยงกับภาคเกษตรกรรมจึงมีความแออัดคับคั่งในตัวเมื่อน้อยกว่า อย่างไรก็ตามในแง่อาคารและพื้นที่สาธารณะตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกภายในเมืองที่เอื้อต่อผู้สูงอายุค่อนข้างคล้ายกันคือการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้จะเริ่มที่สถานที่ราชการโดยเฉพาะศาลากลางจังหวัด สำนักงานเทศบาลหรือสถานที่สำคัญที่เป็นที่ขีดหน้าชูตาของจังหวัด อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้ดังนั้นสิ่งที่จะเกี่ยวข้อง เมื่อเปรียบเทียบกับในค่อนข้างที่จะแตกต่างจากเทศบาลเมือง ในด้วยเช่นกันเมืองสิงห์บุรีซึ่งมีประชากรหนาแน่นและเมืองเริ่มขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่เทศบาลเมืองตราดซึ่งเป็นเมืองที่มีประชากรไม่หนาแน่นมาเท่าที่ควร แต่ทั้งสองจังหวัดมีส่วนของผู้สูงอายุค่อนข้างสูงเพราะ

สองจังหวัดผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะมีอายุยืนยาวมากยิ่งขึ้นแม้ว่ามีผู้คนเข้ามาอยู่ในเมืองมากยิ่งขึ้น แต่ ณ ปัจจุบัน การบริการสำหรับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองสามารถรองรับได้ดีในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะการปรับพื้นที่และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับผู้พิการและผู้สูงอายุในเชิง universal design ที่มักจะมีโครงการต้นแบบบริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด ซึ่งส่วนราชการต่างๆให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเช่น อบจ.สนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างหรือส่วนราชการต่างๆเริ่มจัดหาหรือปรับปรุงบริเวณอาคารสำนักงานรองรับผู้พิการผู้สูงอายุเช่นกัน นอกจากนี้เทศบาลทั้งที่ นครราชสีมาและชัยภูมิยังได้ปรับปรุงสถานที่ต่างๆให้เกิดความสวยงามเป็นระเบียบซึ่งในเรื่องนี้ แต่ที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้มักจะได้แก่ทางเท้าหรือฟุตบอลรวมทั้งสถานที่สาธารณะต่างๆหากว่างและพอที่จะทำมาค้าขายก็จะมีหาบเร่ แผงลอยหรือการทำการค้าการขายอย่างไม่สนใจใยดีว่าจะเกะกะกีดขวางผู้คนที่สัญจรไปมา หรือมีได้ค้ำเนินว่าผู้สูงอายุหรือผู้พิการจะเดินได้สะดวกหรือไม่แต่อย่างใด

ภาพที่ 35 ทางลาด wheelchair หน้าศาลากลาง นครราชสีมา

ซึ่งยิ่งถ้าเป็นเมืองใหญ่ปัญหาเหล่านี้ยิ่งแก้ยากเช่นในกรุงเทพมหานครซึ่งในที่สุดเทศบาลก็ต้องผ่อนปรนให้กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยได้ค้าขายต่อไป อย่างไรก็ตามกรณีที่ยึดเอาทางเท้าไปอย่างถาวรเช่น เปิดร้านซ่อมมอเตอร์ไซด์ ตั้งโต๊ะขายก๋วยเตี๋ยวจุดออกมาจากในบ้านจนถึงทางเท้า ซึ่งจำเป็นที่เทศบาลจะต้องใช้ความพยายามดำเนินการอย่างจริงจัง

“เรื่องนี้มันพูดกันมานานหลายสิบปีแล้ว มันเป็นเรื่องดี แต่ภาคปฏิบัติมันทำไม่ได้ ผู้บริหารชุดนี้เข้ามาก็พูดเหมือนกันแต่ทำไม่ได้ เช่นเดียวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น มันก็ยากเพราะมันโยงใยกันไปหมด ผมอยากเห็นบ้านเมืองปลอดคอร์รัปชั่น หรืออย่างน้อยๆ ก็ไปตามน้ำแบบสมัยก่อนแค่ 10-15 เปอร์เซ็นต์ มันก็ยังเหลือเป็นเนื้อเป็นเนื้อมานานบ้าง” (จากการสัมภาษณ์เจาะลึกจังหวัดนครราชสีมา, 24 ต.ค. 2554)

ภาพที่ 36 การจัดระบบรองรับสังคมผู้สูงอายุมักจะเริ่มที่
สถานที่ราชการทำเป็นแบบอย่าง(หน้าศาลากลางจ.ชัยภูมิ)

สรุป

โดยภาพรวมทั้งในเขตเทศบาลนครราชสีมาและชัยภูมิต่างก็มีการจัดสภาพแวดล้อมตลอดจนดูแลจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกของเมืองและเริ่มตระหนักในสังคมผู้สูงอายุตลอดจนความต้องการของผู้สูงอายุ อีกทั้งเป็นเทศบาลที่ค่อนข้างใหญ่ในแง่พื้นที่ทั้งเทศบาลนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีขีดความสามารถและศักยภาพในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุและผู้พิการของเทศบาลค่อนข้างสูงเนื่องจากมีความพร้อมในทุกด้านแต่เทศบาลนครราชสีมามีปัจจัยที่บั่นทอนศักยภาพและความสามารถในการจัดการสังคมผู้สูงอายุมากกว่าเมื่อเทียบกับในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิเนื่องจากความใหญ่โตและความแออัดของเมือง

3.2 การเดินทางและการขนส่ง

กรณีในเขตเทศบาลนครราชสีมาให้บริการรถสาธารณะหลายลักษณะทั้งแท็กซี่มอเตอร์ซึ่งมักจะจอดตามห้างสรรพสินค้าหรือย่านที่ผู้คนมาก รถสองแถวซึ่งมีอยู่หลายสายวิ่งตามเส้นทางและราคาที่กำหนด รถสามล้อเครื่อง (ตุ๊กๆ) รถสามล้อแรงคน (ซึ่งดูจะเป็นระบบที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุแต่ก็จะหาใช้บริการยากและมักจะถูกเบียดขับออกไปจากเมืองอยู่ในที่ (social exclusion) เนื่องจากสังคมเมืองในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการใช้ยานยนต์ ผู้ขับขี่แต่ละคนต่างเร่งรีบ หากมีรถสามล้อถีบซึ่งวางอยู่ตรงหน้าก็จะไม่พอใจ บ้างก็บีบแตรไล่) รถมอเตอร์ไซค์รับจ้างสามารถวิ่งรับจ้างในซอยและรับจ้างทั่วไปภายในเขตเทศบาลและเขตติดต่อได้ซึ่งราคาค่าโดยสารจะกำหนดไว้ค่อนข้างแน่ชัดแต่ก็อันตรายสำหรับผู้สูงอายุ เฉพาะที่ตัวเมืองนครราชสีมาจะมีปัญหาเรื่องความแออัดของการจราจร โดยเฉพาะในช่วงเร่งด่วนเช้าเย็นโดยเฉพาะในบางพื้นที่ที่มีการติดขัดค่อนข้างมาก อุปสรรคสำหรับผู้สูงอายุคือต้องเบียดเสียดกับคนวัยอื่นและหากเร่งรีบตามสภาพการจราจรโดยพลาดพลังก็อาจเกิดอุบัติเหตุต่อผู้สูงอายุได้ จึงมักไม่ปรากฏว่ามีผู้สูงอายุใช้บริการรถโดยสารหรือมอเตอร์ไซค์รับจ้าง

ผู้สูงอายุที่พอมีฐานะจะใช้รถส่วนตัวหรือให้ลูกหลานขับรถไปส่ง ผู้สูงอายุที่ไม่พร้อมในเรื่องดังกล่าว หรือผู้สูงอายุที่มาจากที่อื่นจึงจำเป็นต้องใช้บริการขนส่งสาธารณะตามสภาพที่ปรากฏ

กรณีของเทศบาลเมืองชัยภูมิมีพื้นที่ไม่กว้างขวางมากตลอดจนมีความหนาแน่นของประชากร ต่อตารางที่กิโลเมตรเพียง 88 คน ทำให้การเดินทางอาจไม่ยุ่งยากหรือมีข้อจำกัดต่อผู้สูงอายุเท่ากับ นครราชสีมา อย่างไรก็ตามการที่ผู้สูงอายุใช้บริการจากรถโดยสารสาธารณะที่ขึ้นลงทางด้านหลัง เนื่องจากรถโดยสารได้ดัดแปลงจากรถปิคอัพขนาดเล็กโดยถอดกระบะท้ายและนำหลังคาผู้โดยสาร ส่วนหลังมาต่อกันเข้าก็มักจะมีอันตรายต่อผู้สูงอายุในการขึ้นลงหรือจากรถที่วิ่งตามมา

ภาพที่ 37 ผู้สูงอายุอยู่ท่ามกลางการจราจรที่พลุกพล่านในเมืองโคราช

ภาพที่ 38 สภาพการจราจรในเมืองนครราชสีมา

ภาพที่ 39 ระบบการขนส่งสาธารณะ“สกายแล็ป” ที่ ง่ายและมีบริการอยู่ทั่วไปในเขตเทศบาลเมือง ชัยภูมิแต่อาจไม่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุที่มีความ ลาดเอียงและขึ้นลงด้านหลัง

สำหรับปัญหาอีกประการหนึ่งสำหรับผู้สูงอายุคือการได้รับสิทธิที่ไม่ครอบคลุมในเรื่องราคาค่าโดยสาร โดยที่ในปัจจุบัน กรมการขนส่งทางบกได้มีประกาศในปี 2553 เพื่อแจ้งให้เทศบาล (ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับโอนงานสถานีขนส่งผู้โดยสารในต่างจังหวัดมาดำเนินการภายใต้แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่ส่วนท้องถิ่น) สำหรับผู้สูงอายุจะลดค่าโดยสารร้อยละ 50 ให้กับผู้สูงอายุที่โดยสารรถธรรมดาและรถปรับอากาศ และรถไฟฟ้า BTS ส่วนในต่างจังหวัดจะลดราคาค่าโดยสารร้อยละ 50 ให้กับผู้สูงอายุเฉพาะรถบขส. ส่วนกรณีรถที่วิ่งระหว่างหมู่บ้านและรถโดยสารขนาดเล็กที่วิ่งในเมืองไม่ได้ลดราคาแต่อย่างใด ทั้งนี้ปัจจุบันผู้โดยสารทั้งที่เป็นผู้สูงอายุละคนทั่วไปในกรุงเทพมหานครสามารถขึ้นรถเมล์ขสมก. โดยไม่เสียค่าโดยสาร (โครงการรถเมล์ฟรี) มาหลายปีแล้ว ในขณะที่ผู้สูงอายุที่ยากจนในเมืองและชนบทในต่างจังหวัดยังมีเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถเข้าถึงการบริการดังกล่าว ซึ่งประเด็นดังกล่าวจำเป็นต้องทบทวนเพื่อเป็นทั้งการให้โอกาสที่เท่าเทียมกัน ตลอดจนการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุได้ออกมาสู่สังคม

สรุป

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีความสามารถและศักยภาพที่จำกัดในการจัดการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางและการขนส่งให้กับผู้สูงอายุเพราะเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องแก้ไขหรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือภาคีต่างๆทั้งระบบ ลำพังเฉพาะการจัดระเบียบรถโดยสารหรือจักรยานยนต์รับจ้างเพื่อสร้างจิตสำนึกในการให้บริการและส่งเสริมความปลอดภัยยังต้องอาศัยพลังของจังหวัดคือผู้ว่าราชการจังหวัดช่วยดำเนินการในลักษณะขอความร่วมมือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเข้มงวดไม่สามารถทำได้ หรือลำพังสำนักงานขนส่งจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลเฉพาะรถกับผู้ใช้บริการไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้

3.3 ที่อยู่อาศัย

การดูแลผู้สูงอายุที่ได้รับความเดือดร้อนจากสภาพความเป็นอยู่ที่อึดอัดขัดสนในระยะหลังเริ่มได้รับความสนใจจากสื่อมวลชน หรืออาจเป็นไปได้ว่าเมื่อมีการนำเสนอข่าวสังคมก็ให้ความสนใจบ้างก็เริ่มตระหนัก จนกระทั่งมีการร้องเรียนมายังหน่วยงานหรือสื่อมวลชนจนเกิดการระดมความช่วยเหลือ ต่อมาทางราชการจึงเห็นความสำคัญในเรื่องนี้และดำเนินการอย่างมีแนวทางที่ชัดเจน เช่น ชาวที่ปรากฏต่อไปนี้

“เมื่อช่วงเช้าของ วันที่ 17 ธันวาคม 2552 นายวันชัย สุทธิวิชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ นำผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ช่อมบ้านช่วยผู้ยากไร้ที่บ้านเลขที่ 406 ม. 15 บ้านใหม่เจริญผล ต.วังตะเฒ่า อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ ซึ่งเป็นบ้านของนางแต้ว ชื่นทุนทด วัย 70 ปี

ผู้พิการตาบอด พร้อมทั้งมอบพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเงินช่วยเหลือผู้พิการไว้เป็นค่าใช้จ่าย โดยยายแก้ว เป็นผู้พิการไร้ที่พึ่ง ต้องดูแลลูกสาว และหลานชาย อีก 2 คน บ้านที่ใช้อาศัยมีสภาพทรุดโทรมเป็นอย่างมาก หลังคามุงด้วยหญ้าแฝก ส่วนฝาบ้านปิดด้วยผ้าห่มและเสื่อเก่าที่ผุพัง สำหรับพื้นบ้านได้อาศัยผืนดินปูเสื่อหลับนอนไปวันๆ โดยที่สมาชิกทั้งหมดของครอบครัวอาศัยหลับนอนภายในห้องเดียว นอกจากนี้ ยังมอบวัสดุก่อสร้างช่วยราษฎรที่ยากไร้ และขาดแคลน ไร้ที่พึ่งอีก 2 ราย ได้แก่ ครอบครัวนายพันธ์ แดนไธสง วัย 68 ปี และนายหมื่น สะสูงเนิน อายุ 65 ปี ซึ่งเป็นราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ต.วังตะเฆ่ เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะการซ่อมบ้านช่วยผู้ยากไร้ครั้งนี้ ประชาชนภายในหมู่บ้าน ต.วังตะเฆ่ ได้พร้อมใจบริจาคเงินทอดผ้าป่าสมทบช่วยสร้างบ้านแก่ผู้ขาดแคลน นับเป็นการแสดงออกการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง และผ่านการประชุมชมหมู่บ้านทั้ง 3 ครอบครัว นายวันชัย สุทธิวรชัย กล่าวว่า จังหวัดชัยภูมิ มีเป้าหมายสร้างบ้านช่วยผู้ยากไร้ เฉลิมพระเกียรติ ให้แก่ราษฎรผู้ไร้ที่พึ่ง จำนวน 3 ครอบครัว/เดือน โครงการดังกล่าวเกิดจากการสนับสนุนของภาครัฐ และเอกชน อาทิ ศูนย์พัฒนาสังคมที่ 10 จังหวัดชัยภูมิ, กษัตริย์จังหวัดชัยภูมิ, บริษัทห้างร้านภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ อีกทั้ง การซ่อมแซมก็ยังอาศัยแรงงานประชาชนในหมู่บ้านช่วยสร้าง สำหรับการก่อสร้าง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยในครั้ง นี้ มีค่าใช้จ่ายประมาณ 30,000-40,000 บาทต่อหลังคาเรือน ถึงขณะนี้ พบว่ามีประชาชนผู้มีจิตศรัทธาสนใจร่วมบริจาคเพิ่มขึ้นเรื่อย โดยผู้ที่มีความประสงค์จะช่วยเหลือสามารถบริจาคได้โดยตรงที่ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ หรือศูนย์พัฒนาสังคมที่ 10 จังหวัดชัยภูมิ” (koratdaily, 2552)

ซึ่งข่าวดังกล่าวอาจประมาณการได้ว่าจะยังมีสูงอายุหรือผู้พิการอีกเป็นจำนวนมากที่อาจตกอยู่ในสภาพที่อยู่อาศัยในลักษณะเดียวกันกับคุณยายท่านนี้ทั้งในชนบทหรือในเมืองเพียงแต่ยังรอการช่วยเหลือหรือสังคมภายนอกยังไม่ทราบซึ่งระบบอาสาสมัครทั้งอสม.และอผส. ก็ได้มีการจัดตั้งมานานพอสมควรแล้วแต่อาจดูแลไม่ทั่วถึง หรืออีกนัยหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเทศบาลยังขาดศักยภาพในการดูแลด้านที่อยู่อาศัยอย่างทั่วถึง

สรุป

จากการสอบถาม การสังเกตการณ์ และจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากข่าวสารที่ปรากฏอาจสรุปได้ว่าทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมียังมีขีดความสามารถและศักยภาพในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในด้านที่อยู่อาศัยที่น้อย โดยที่สามารถดำเนินการได้เฉพาะกรณีเท่านั้น

3.4 การมีส่วนร่วมทางสังคม

ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมาซึ่งมีประมาณร้อยละ 12 ของประชากรแม้ว่าจะมีองค์กรหรือชมรมผู้สูงอายุแทบทุกชุมชน หรือแม้ว่าทางราชการพยายามอำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุน

ให้ผู้สูงอายุได้ออกมามีส่วนร่วมทางสังคม แต่ดูจากจำนวนผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะเป็นส่วนน้อย เฉลี่ยไม่ถึงหนึ่งในสามของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด ซึ่งก็อาจมองได้ว่าในส่วนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมเป็นผู้สูงอายุที่มีความชราภาพมากหรือมีปัญหาสุขภาพ แต่อีกส่วนหนึ่งยังขาดแรงจูงใจที่จะออกมาสู่สังคมหรือมีปัญหาอุปสรรคที่ผู้สูงอายุจะออกสู่สังคม ดังนั้นผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้องกับสังคมจึงมีค่อนข้างน้อยแม้ว่าจะมีชมรมผู้สูงอายุเป็นองค์กรที่รองรับหรือเป็นเวทีให้กับสมาชิก ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น การเดินทาง อุปสรรคด้านร่างกาย ฯลฯ แต่ผู้ที่มีมักปรากฏต่อสังคมจะเป็นผู้ที่บำเพ็ญประโยชน์หรือเข้าสังคมอยู่แล้ว ในกรณีผู้สูงอายุที่มีความยากจนก็ออกมาหางานทำเท่าที่จะสามารถหาได้ แต่สำหรับผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่ไม่ค่อยออกมาสู่สังคมนานวันก็มักจะไม่คุ้นเคย และกลายเป็นผู้สูงอายุที่ชอบอยู่กับบ้านอันจะนำมาซึ่งปัญหาด้านสุขภาพกายหรือสุขภาพจิตในที่สุด ซึ่งหากจะดึงผู้สูงอายุออกจากบ้านสังคมต้องวางระบบที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ ปัจจุบันบรรยากาศในสังคมเมืองอาจไม่เอื้อต่อการออกนอกบ้าน เช่น การจับขี้น้ำที่ก้าวร้าวรุนแรง มลพิษทั้งอากาศและเสียง

“ส่วนใหญ่ไม่ออกมาสู่สังคมพอเจ็ดสิบกว่าแปดสิบกว่ายิ่งเก็บตัวอยู่กับบ้านไม่ไปไหน เก็บเนื้อเก็บตัว จะเป็นโรคหัวใจ โรคความดัน โรคเครียด โรคเครียดนี้เพราะไม่มีใครให้ความสำคัญกับครอบครัวไหนลูกหลานเขาให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุก็ตีไป หรือจากการทำมาหากินบ้าง” (จากการสัมภาษณ์เจาะลึกจังหวัดนครราชสีมา, 18 ต.ค. 2554)

ภาพที่ 40 ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งในโคราชใช้เวทีบริเวณ ลานอนุสาวรีย์ย่าโมเป็นที่พบปะในแต่ละวัน

สรุป

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีขีดความสามารถและศักยภาพในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมเป็นอย่างดี แต่เทศบาลเมือง

นครนครราชสีมาจะพบอุปสรรคจากความแออัดของผู้คนและการแย่งชิงพื้นที่เพื่อเอาไปใช้ในเชิงการค้าการพาณิชย์มากกว่าการนำเอาไปสร้างเวทีในทางสังคมและส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจกระทบต่อปัจจัยต่างๆได้ในอนาคตหากมิได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการ

3.5 การยอมรับนับถือและการมีศักดิ์ในสังคม

โดยส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะได้รับการยอมรับนับถือจากครอบครัวเป็นหลัก แต่ในวงสังคมก็จะปรากฏเฉพาะสิ่งที่เป็นเหตุการณ์เชิงประจักษ์เช่นการจัดงานจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จัดงานวันผู้สูงอายุโดยเชิญผู้สูงอายุที่สามารถจะมาได้มานั่งให้ผู้เข้าร่วมงานได้กราบขอพร ซึ่งหากมองโดยรวมก็ถือว่าสังคมนั้นได้ให้การยอมรับนับถือผู้สูงอายุในเชิงที่เป็นทางการหรืออิงพิธีการพิธีกรรมทางสังคม แต่อีกประเภทหนึ่งเป็นเรื่องของครอบครัวซึ่งครอบครัวใดที่มีความอบอุ่นโอกาสที่สมาชิกจะมีความพร้อมในการให้อะไรต่อสังคมก็มีมากและผู้สูงอายุผู้นั้นก็มักจะออกมาทำประโยชน์ให้แก่สังคมจนกระทั่งได้รับการยกย่อง

“โอกาสที่ผู้สูงอายุจะมีกำลังใจในการออกไปสู่สังคมจนสังคมให้การยอมรับเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น ดังนั้นครอบครัวมีส่วนสำคัญตรงจุดนี้ที่จะสร้างความสุขกายสบายใจและมั่นใจให้กับผู้สูงอายุ แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นการยอมรับเฉพาะภายในครอบครัว การยอมรับโดยรวมเป็นเฉพาะบุคคลที่มีคุณภาพ อีกทั้งในปัจจุบันสังคมเมืองจะมีการแก่งแย่งแข่งขันค่อนข้างสูงซึ่งมักจะสวนทางกับการดูแลการแบ่งปันหรือเอื้ออาทรต่อกันโดยเฉพาะ แก่เด็ก สตรี และผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ” (จากการสัมภาษณ์เจาะลึกจังหวัดนครราชสีมา, 18 ต.ค. 2554)

หรือ

“มันก็แล้วแต่บุคคลคนนั้นจะเพาะบ่มมาอย่างไร ถ้ามาพูดถึงภาพรวมอาจพูดลำบาก หากเขา มีความคิดความอ่านดี สังคมก็ยิ่งให้การเคารพยกย่องอยู่ อย่างไรก็ตามสมัยก่อนคนมันมีความจริงใจจริงใจว่าสมัยนี้เยอะ เพราะสมัยก่อนนี่คนไม่มาก การแข่งขันไม่รุนแรงมากเท่าทุกวันนี้ หากใครลูกหลานมีการศึกษาสูงก็ดี แต่ใครที่ศึกษาน้อยก็มีขอบเขตจำกัด เด็กรุ่นใหม่จะมีความรักใคร่กลมเกลียว จะมีความกตัญญูต่อผู้หลักผู้ใหญ่ก็น้อยลง มันก็เปลี่ยนไป แม้กระทั่งคนบ้านนอกก็เป็น คือคนแข่งขันกันเ็นทางวัตถุ เห็นเขามีก้อยากจะมีบ้าง แต่คนในเมืองเขาก็แล้วแต่ฐานะ ไม่ใช่แบบคนบ้านนอก มันจึงบั่นทอนตัวของเขาเองคือการเป็นหนี้เป็นสิน” (จากการสัมภาษณ์เจาะลึกจังหวัดนครราชสีมา, 18 ต.ค. 2554)

ภาพที่ 41 การมีสะพานคนข้ามโดยไม่มีทางข้ามบนพื้นผิว
ถนนที่ปลอดภัยเท่ากับสร้างเงื่อนไขหรือเป็นการ
กีดกันทางสังคมต่อผู้สูงอายุ

การจัดของเทศบาลเมืองตราดในประเด็นการสนองตอบการให้การยอมรับของสังคมต่อผู้สูงอายุ และให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีสังกัดในชมรมต่างๆจึงมีความเป็นไปได้อย่างมากตลอดจนมีการยอมรับผู้สูงอายุค่อนข้างสูง ในขณะที่สิ่งบุรีเรื่องที่จะมีความหลากหลายของความเป็นเมือง

สรุป

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีขีดความสามารถและศักยภาพในการสร้างการยอมรับและการมีสังกัดในสังคมของผู้สูงอายุได้ แต่เทศบาลเมืองชัยภูมิมีศักยภาพที่ดีกว่าในแง่สังคมเนื่องจากเป็นสังคมที่ยังมีระดับความเป็นเมืองน้อยกว่าจึงมีได้รับผลการทบทวนที่จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่า ส่วนเทศบาลนครนครราชสีมาเริ่มจัดการค่อนข้างยากจากความแออัดของผู้คนซึ่งอาจกระทบต่อปัจจัยต่างๆได้ในอนาคตหากมิได้เตรียมการรองรับ

3.6 การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน

ในประเด็นนี้จะเป็นเรื่องที่เมืองสามารถมีสถานที่ทำงานมีการปรับสภาพเพื่อให้สามารถรองรับผู้พิการ ทูพพลภาพ และผู้สูงอายุ, มีการส่งเสริม หรือสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถหาเลี้ยงตัวเองได้} มีการฝึกอบรมให้แก่ผู้เกษียณอายุ, และมีการกระตุ้นให้องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนให้รับสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุ ในประเด็นดังกล่าวอาจเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมเมืองในต่างจังหวัดธุรกิจยังไม่ก้าวหน้าไปกว่าราชการซึ่งหมายถึงหน่วยงานภาครัฐหรือระบบราชการยังเป็นผู้นำหลักที่สามารถกำหนดมาตรฐานหรือคุณค่าต่อสังคมได้ซึ่งอาจแตกต่างจากในกรุงเทพมหานครที่บางเรื่องภาคธุรกิจล้ำหน้ากว่าภาครัฐไปมาก ไม่เฉพาะด้านเทคโนโลยีแต่รวมทั้งการจัดการในด้านต่างๆ ดังนั้นในแง่เอกชนหรือภาคธุรกิจกับการวางระบบเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุโดยเฉพาะในด้านการจ้างงานอาจจำเป็นต้องใช้เวลาในการเตรียมการ

ภาพที่ 42 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครราชสีมา
ยังคงทำงานหาเลี้ยงชีพโดยตระเวนขาย
ดอกไม้

ภาพที่ 43 ผู้สูงอายุบางรายในเขตเทศบาลโคราช
ยังคงทำงานหาเลี้ยงชีพโดยตระเวนขาย
อาหาร

ประเด็นนี้เป็นเรื่องของการที่เมืองมีสถานที่ทำงานที่มีการปรับสภาพเพื่อให้สามารถรองรับผู้พิการ ทูพพลภาพ, มีการส่งเสริม หรือสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถหาเลี้ยงตัวเองได้, มีการฝึกอบรมให้แก่ผู้เกษียณอายุ, มีการกระตุ้นให้องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนให้รับสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุเข้าทำงานซึ่งข้อแตกต่างของเมืองทั้งสองจังหวัดได้แก่ชัยภูมิในเขตเทศบาลเมืองจะคงมีชุมชนหรือผู้สูงอายุสามารถรวมกลุ่มอาชีพและมีผลผลิตออกสู่ท้องตลาดเป็นรายได้แก่สมาชิก ในขณะที่เมืองโคราชไม่สามารถดำเนินการได้เพราะเป็นเมืองสูง คงทำได้ในอำเภอรอบนอก ผู้สูงอายุบางรายจึงจำเป็นต้องต่อสู้ดิ้นรนหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองบางรายอาจจำเป็นต้องเลี้ยงหลานที่พ่อแม่ทอดทิ้งให้อยู่กับผู้สูงอายุ

สรุป

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีศักยภาพที่จะทำแต่ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม ทั้งการส่งเสริมภาคเอกชนให้รับผู้สูงอายุเข้าทำงาน การฝึกฝนอาชีพอย่างเป็นกิจจะลักษณะ และรณรงค์ส่งเสริมในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

3.7 สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

การสื่อสารด้วยช่องทางที่สอดคล้องกับวิธีการที่ผู้สูงอายุคุ้นเคยเป็นเรื่องจำเป็นเพราะช่องทางที่ผู้สูงอายุใช้อยู่เป็นการสื่อสารที่ง่ายและสะดวก แม้ว่าในปัจจุบันจะมีวิธีการที่ทันสมัยในการสื่อสาร แต่ภายในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิซึ่งมีความง่ายและสะดวกในการเดินทางไปสื่อสารหรือบอกด้วยตัวเองถึงตัวหรือชมรมผู้สูงอายุโดยตรงจึงเป็นที่นิยม ในขณะที่เทศบาลนครนครราชสีมามีความหลากหลายและวุ่นวายจากกิจกรรมของเมืองใหญ่การสื่อสารแบบปากต่อปากอาจสื่อสารได้ยากกว่า คงเป็นไปได้ในแง่ที่ผู้สูงอายุคุ้นเคยรองลงมาเช่นการส่งจดหมายเวียนทั้งทางไปรษณีย์ เช่นที่ชมรมมิตร' โคราช 31 ใช้สื่อสารระหว่างสมาชิกในชมรม

สรุป

ทั้งการจัดการเมืองของสำนักงานเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิต่างก็มีขีดความสามารถและศักยภาพในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในด้านสารสนเทศและการสื่อสาร แต่การสื่อสารแบบปากต่อปากอันแสดงถึงความใกล้ชิดของผู้สูงอายุที่เทศบาลนครนครราชสีมาอาจมีอุปสรรคจากสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไปเป็นเมืองที่แออัดมากยิ่งขึ้น โดยผู้คนจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เข้ามาในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้นทำให้ผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสได้ใช้ระบบที่ทันสมัยดังกล่าวต้องขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการใช้ชีวิตในเมือง นอกจากนี้ระบบการเดินทางที่มีข้อจำกัดและเวลาที่เร่งรีบก็เป็นอุปสรรคสำหรับผู้สูงอายุในเมืองโคราชด้วยเช่นกัน แต่สำหรับเทศบาลเมืองชัยภูมิสามารถติดต่อแบบดั้งเดิมคือนำส่งข่าวสารโดยบุคคลและระบบที่ทันสมัยควบคู่กันไป

3.8 ความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

ชุมชนและการบริการสุขภาพของเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีการจัดการที่ดีที่เน้นคุณภาพในการให้บริการและดูแลผู้สูงอายุ ในส่วนของการบริการสุขภาพที่โรงพยาบาลถึงแม้จะมีการจัดบริการโดยคำนึงถึงผู้สูงอายุในลักษณะคิวด่วนแต่ในทางปฏิบัติเนื่องจากผู้มารับบริการมีเป็นจำนวนมากและบางรายที่มีไข้สูงอายุมารอรับบริการก่อนเป็นเวลานาน ในทางปฏิบัติผู้บริการก็จะใช้ดุลพินิจในการช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับบริการโดยไม่ต้องรอนานโดยไม่กระทบต่อความรู้สึกของผู้ที่มาขอรับบริการก่อนซึ่งความได้รับบริการก่อนตามสิทธิ์ ซึ่งจากการจัดระบบโดยผู้

ให้บริการที่ใช้ดุลพินิจ ความยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์และการบริการที่เอื้อเฟื้อของบุคลากรทาง การแพทย์และการสาธารณสุขของทั้งสองพื้นที่มีส่วนเสริมให้การบริการด้านนี้มีประสิทธิผล

“ในส่วนของโรงพยาบาลจะมีคิวด่วน แต่ก็แยกกันระหว่างด่วนที่เป็นโรคทั่วไปหรือไม่หนักรักษา ธรรมดา กับผู้สูงอายุที่มีอาการหนัก ที่ไม่ค่อยหนักเราก็จะคอยเอาแทรกเข้าไปทีละคนสองคน เพื่อเป็นการไม่ให้เกิดทบทรมทั้งผู้ที่เขามา ก่อน บางที่มาตั้งแต่ตีสี่ตีห้า และเราจะบริการ ผู้สูงอายุก่อนก็ไม่ดี”(การประชุมกลุ่มย่อยจังหวัดชัยภูมิ, 25 ต.ค. 2554)

อย่างไรก็ตามความต้องการของผู้สูงอายุในการบริการที่หลากหลายตามบริบทของสังคมเมือง ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็อาจไม่ได้รับการตอบสนองได้อย่างครบถ้วน เช่น องค์ประกอบของปัจจัยชุมชน และการบริการสุขภาพตามกรอบเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลกยังมีการ จัดบริการที่ให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกที่ดีและอบอุ่น ซึ่งเป็นการบริการในเชิงการผสมผสานระหว่างบ้าน ชุมชนกับการบริการสุขภาพหรือที่เรียกว่าบ้านพักผู้สูงอายุ (nursing home; home health care) ซึ่งสามารถบริการผู้สูงอายุทั้งที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้หรือไม่ได้ หรือมีความเจ็บป่วยที่ใกล้เคียง กับการบริการของโรงพยาบาล ซึ่งโดยหลักการแล้วเป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการสังคมผู้สูงอายุ แต่หลายโครงการมักมีปัญหาอุปสรรคจนไม่สามารถดำเนินการได้จนจบทั้งกระบวนการ เริ่มตั้งแต่ ความไม่สมเหตุสมผลของโครงการ มีอุปสรรคในการนำไปสู่การปฏิบัติ มีอุปสรรคในการจัดการตลอดจน มีเหตุแทรกซ้อนที่ทำให้โครงการต้องหยุดชะงัก เป็นต้น ส่วนหนึ่งมีสาเหตุปัญหาจากการจัดการที่ไม่ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งโดยหลักการแล้วการดำเนินโครงการหรือการจัดการที่เกี่ยวข้องกับ ผู้สูงอายุจะเป็นงานที่เจือไปด้วยคุณค่าของการให้และต้องอาศัยจิตที่เป็นกุศล (altruism) ควรเป็นงาน ที่จำเป็นต้องเสียสละโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ เพราะในเมื่อสังคมยอมรับว่าผู้สูงอายุเป็นผู้มีพระคุณ ก็ควรจะต้องตอบแทนพระคุณดังกล่าว ดังนั้นจึงไม่ควรที่จะหวังประโยชน์ส่วนตนจากงานด้านนี้

ภาพที่ 44 บ้านพักผู้สูงอายุที่อบจ.ชัยภูมิสร้างเสร็จมาหลายปีแต่ ปัจจุบันยังไม่สามารถเปิดให้บริการได้จนเริ่มทรุดโทรม

สรุป

ทั้งเทศบาลเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีขีดความสามารถและศักยภาพในการจัดการสังคมผู้สูงอายุในด้านชุมชนและการบริการสุขภาพเป็นอย่างดีเช่นเดียวกับหลายๆจังหวัด ซึ่งสามารถขยายระบบการให้บริการให้หลากหลายและเข้าถึงผู้สูงอายุแต่ละความต้องการได้มากขึ้นเพียงแต่ต้องมีการบริหารอย่างเป็นระบบตั้งแต่การวางแผนว่าจะให้บริการอะไรอย่างไร ใครจะเป็นเจ้าภาพ จะจัดสรรทรัพยากร คน เงินอย่างไร ตลอดจนการประสานงานและความร่วมมือ ซึ่งทั้งหมดควรที่จะให้องค์กรผู้สูงอายุของจังหวัดมีส่วนร่วมรับรู้ตั้งแต่แรก

ในด้านความสามารถและศักยภาพจึงไม่น่าเป็นห่วง ที่เป็นห่วงสำหรับการจัดการสังคมผู้สูงอายุคือในด้านธรรมาภิบาลในการจัดการมากกว่า

สรุปข้อมูลในเชิงคุณภาพ

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ในภาคอีสานมีประชากรกว่า 2.5 ล้านคน และเป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุโดยรวมมากกว่ากรุงเทพมหานคร ในขณะที่สังคมได้พัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองที่เข้มข้นขึ้นเรื่อยๆทั้งในเชิงการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า ความทันสมัยซึ่งเป็นเรื่องของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตในเชิงมูลค่า แต่ในเมืองที่มีความเจริญเติบโตดังกล่าวยิ่งมากกลับเกิดปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตามมาไม่รู้จบ เมืองนครราชสีมาก็เช่นกัน ตกอยู่ในวังวนดังกล่าว แม้ว่าเมืองหรือเทศบาลจะมีศักยภาพในการก่อสร้างจัดหาสิ่งต่างๆในเชิงความทันสมัยและอำนวยความสะดวก แต่ถ้าหากขาดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะผู้สูงอายุยังขาดการดูแลเอาใจใส่หรือถูกเบียดขับด้วยความเป็นเมืองที่มีได้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุอีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้ประสานการดำเนินงานในเรื่องนี้ไปในทิศทางเดียวกัน นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นคนละชั่วยังไม่ยอมหันหน้ามาให้ความสนใจร่วมมือกันในการรองรับสังคมผู้สูงอายุของเทศบาลนครราชสีมาแล้วความสามารถหรือศักยภาพดังกล่าวก็ไม่เกิดประโยชน์อันใดต่อผู้สูงอายุ

สำหรับเทศบาลเมืองชัยภูมิซึ่งถือว่ามีสถานการณ์ปัญหาในเมืองที่เบาบางกว่า นครราชสีมาค่อนข้างมาก โดยที่อัตราความหนาแน่นของความเป็นเมืองยังมีน้อยสังคมยังเจอไปด้วยคุณค่าแห่งการแบ่งปัน ผู้สูงอายุยังคงได้รับการเหลียวแลจากสังคมหรือครอบครัว ปัญหาที่กระทบต่อผู้สูงอายุในชุมชนเมืองยังมีไม่มากจึงยังคงสามารถเตรียมการในการรองรับผู้สูงอายุได้ดีกว่า

โดยรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพที่สังเคราะห์จากทั้งการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับข้อเท็จจริงที่ผู้สูงอายุได้สะท้อนออกมาถึงทัศนคติเชิงประสบการณ์ และสภาพที่เป็นอยู่อันบ่งชี้ถึงปัญหา ความต้องการ และระดับของการจัดการเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของทั้งสองเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 4

บทสรุป

จากผลการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้
ข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ที่ 2 คือ

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองที่รองรับสังคม
ผู้สูงอายุ ในการตอบวัตถุประสงค์นี้คือการศึกษาว่ามีปัจจัยเชิงสภาวะแวดล้อมของเมืองตามการรับรู้
ของผู้สูงอายุของและสภาวะแวดล้อมดังกล่าวมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดโดยคณะผู้วิจัยได้นำ
ตัวแบบเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลกไปทดสอบ โดยสภาวะแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อ
ผู้สูงอายุจะมี 8 ด้านโดยมีองค์ประกอบในรายละเอียดของสภาวะแวดล้อมรวม 84 รายการ ผลจาก
วิจัยได้ข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 เฉพาะในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังนี้

1. ประเด็นในด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในเมืองหรือในเขตเทศบาลด้านอาคารและพื้นที่สาธารณะที่
ผู้สูงอายุจะเข้าใช้บริการอยู่ในระดับที่ปานกลางคล้ายกันทั้งนครราชสีมาและชัยภูมิ อาคารและที่
สาธารณะเริ่มมีการปรับปรุงเพื่อรองรับการใช้งานของผู้สูงอายุ มีความสะอาด ปลอดภัยแต่อาจไม่
สะดวกสบายมากนักเช่นการทำทางลาดให้ยาวเกินโค้งไปมาเกิดความลำบาก อย่างไรก็ตามในการ
บริการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะในเมือง เป็นต้นว่าปัจจัยด้านความเอื้อเฟื้อของพนักงานขับรถ
จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงเป็นการด่วน โดยเฉพาะในเมืองขนาดใหญ่ที่ระบบสังคมและเศรษฐกิจ
ของเมืองที่แก่งแย่งแข่งขันส่งผลกระทบต่อจิตสำนึกในการให้บริการ โดยเฉพาะผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลนครนครราชสีมาที่เป็นเมืองที่มีความหลากหลายมากกว่าชัยภูมิ ในด้านความปลอดภัยของ
พื้นที่สาธารณะเริ่มที่มีการปรับปรุงให้เกิดความปลอดภัยโดยมีการปรับสภาวะแวดล้อมและอาคาร
สถานที่เพื่อให้คนทุกเพศทุกวัยได้เข้าถึงตามหลัก universal design แต่ก็จำเป็นต้องได้รับการบังคับ
ใช้อย่างเคร่งครัดและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งส่วนราชการหรือสถานที่สาธารณะต่างๆมักจะอ้างว่ามี
การก่อสร้างและติดตั้งระบบดังกล่าวแล้ว แต่จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามสถานที่ราชการและที่
สาธารณะเริ่มที่จะมีให้เห็นแต่ก็มักจะไม่ได้มาตรฐาน universal design

ในส่วนของทางเดินเท้าซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้เป็นทางพื้นฐานในการสัญจรเมื่อ
ออกนอกบ้านตลอดจนบริเวณโดยรอบมักจะถูกรุกล้ำโดยห้างร้านและผู้ค้าขายรายย่อย ซึ่งจำเป็นต้อง
ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ทางเท้าอยู่ในสภาพที่ใช้สัญจรได้สะดวกปลอดภัยทั้งสำหรับผู้สูงอายุที่ใช้รถเข็น
และผู้สูงอายุที่เดินเท้า

ผู้สูงอายุยังขาดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือที่ออกกำลังกายตามชุมชนต่างๆ ในลักษณะสวนสาธารณะระแวกบ้าน (neighborhood park) ที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกในชีวิตประจำวัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่สวนสาธารณะที่มีอยู่มักจะเป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ประจำเมืองซึ่งไม่สะดวกเนื่องจากอยู่ห่างไกลชุมชนผู้สูงอายุและต้องเดินทางไกลหากจำเป็นต้องใช้ โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครนครราชสีมาผู้สูงอายุต้องมาใช้สถานที่ลานบริเวณลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีเพื่อออกกำลังกายหรือเป็นสถานที่นัดพบปะเพื่อนฝูงแทน ซึ่งในประเด็นนี้ทั้งที่นครราชสีมาและชัยภูมิผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับปานกลางและใกล้เคียงกัน

2. ประเด็นในด้านการเดินทางและการขนส่ง

โดยมากยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางไม่ว่าจะเป็นจุดจอดรถและระบบการขนส่งเฉพาะด้านสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุซึ่งจำเป็นต้องมีหรือปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ตัวรถจะเห็นวาร์ลที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือออกแบบปรับปรุงสภาพรถโดยสารสาธารณะให้มีความปลอดภัยต่อผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น ขึ้น-ลงด้านข้างตัวรถ แทนการขึ้นลงด้านหลังนอกจากนี้ยังขาดระบบการขนส่งสาธารณะที่ให้บริการที่นำเชื้อถือ มีความปลอดภัยและสำหรับผู้สูงอายุควรจะมีค่านั่งถึงรายได้และความสามารถในการจ่าย อีกทั้งในชุมชนยังขาดการบริการรับส่งผู้สูงอายุโดยกลุ่มอาสาสมัครที่สามารถเข้าไปให้บริการตามที่ร้องขอได้ตลอด 24 ชั่วโมงโดยเฉพาะในเมืองขนาดใหญ่เช่นที่โคราช ผู้สูงอายุบางประเภทยังต้องการเดินทางด้วยตนเองโดยวิธีการที่ง่ายและสะดวก ในพื้นที่ที่ปลอดภัย เช่นการใช้จักรยานสองล้อ ซึ่งจะสามารถสร้างเสริมสุขภาพได้อีกทางหนึ่งซึ่งเทศบาลเมืองชัยภูมิจำเป็นต้องส่งเสริมเนื่องจากสภาพทางกายภาพของเมืองในปัจจุบันสามารถที่จะทำได้ ซึ่งในประเด็นนี้ทั้งที่นครราชสีมาและชัยภูมิผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับปานกลางและใกล้เคียงกัน

2. ประเด็นในด้านที่อยู่อาศัย

ในขณะที่เมืองจะมีระดับความพึงพอใจในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกสูง แต่ในด้านการเข้าไปดูแลบ้านผู้สูงอายุยังมีน้อยเท่าที่ทำได้คือในกรณีที่ร้องเรียนเข้ามาหรือปรากฏเป็นข่าว ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเมืองยังมีข้อด้อยในการเข้าไปดูแลผู้สูงอายุในเชิงปัจเจก แต่จะพัฒนาสาธารณูปโภคจำพวกถนนหนทางที่ใช้ได้โดยทั่วไปในเมืองเป็นหลัก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีระบบการซ่อมแซมบ้านและสภาวะแวดล้อมของที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ภายในบ้านของผู้สูงอายุยังมีสิ่งที่จะต้องซ่อมแซมอยู่เป็นระยะๆ ผู้สูงอายุยังต้องการการก่อสร้างเสริมทักษะด้านนี้ด้วยเช่นกัน

4. ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม

แม้ว่าโดยภาพรวมในเมืองจะมีเวทีสำหรับการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุและเอื้อให้ผู้สูงอายุโดยทั่วไปได้เข้ามามีส่วนรวมโดยง่ายก็ตาม แต่เวทีหรือสถานที่รองรับผู้สูงอายุที่อยู่ตามชุมชนและเวทีสำหรับผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งยังอยู่ในระดับที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุโดยทั่วไปจึง

จำเป็นที่เทศบาลจะจัดทำให้ ในแง่การจัดหาสถานที่และสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในเวทีของการมีส่วนร่วมทางสังคมที่มีอยู่ในปัจจุบันทำได้ระดับหนึ่ง ซึ่งยังไม่ทั่วถึง ผู้สูงอายุเห็นว่าจำเป็นที่เทศบาลควรที่จะจัดสร้างหรือพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้มีสถานที่ดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่เฉพาะสถานที่ที่เป็นลักษณะศูนย์โดยรวมของแต่ละเมือง แต่ควรดำเนินการแทรกเข้าไปให้ถึงในแต่ละชุมชน

ซึ่งในประเด็นนี้นครราชสีมาและชัยภูมิผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากโดยที่นครราชสีมาผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในประเด็นที่อยู่อาศัยน้อยในขณะที่ชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลาง

5. ประเด็นในด้านการยอมรับและการมีสังกัดในสังคม

ผู้สูงอายุที่ได้รับการยอมรับในสังคมวงกว้างจะเป็นผู้มีชื่อเสียง แต่โดยทั่วไปจะได้รับการยอมรับในครอบครัวอยู่แล้ว แต่หากผู้สูงอายุที่ได้ออกสู่สังคมและสามารถทำประโยชน์เป็นที่ยอมรับผู้สูงอายุต้องมีงานหรือกิจกรรมที่มีผลผลิตทั้งในเชิงคุณค่าและมูลค่าในการกระตุ้นร่างกายจิตใจ และดึงดูดให้ขบวนการผู้สูงอายุทั้งหมดได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีชีวิตชีวา

ในแง่นี้ผู้สูงอายุต้องการการยอมรับจากสังคมในเชิงการให้ โดยสังคมจำเป็นต้องดึงเอาความรู้ความสามารถ ภูมิปัญญาผู้สูงอายุให้เข้ามาสอน สาธิต หรือถ่ายทอดออกสู่สังคมวิธีการที่สังคมจำเป็นต้องทำคือการยอมรับจากกลุ่มต่างๆ เช่น โรงเรียนหรือองค์การ สถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนวัยอื่น รวมทั้งองค์กรผู้สูงอายุอื่นๆ โดยที่เทศบาลขนาดใหญ่ที่มีการจรรยาบรรณแน่นอนเช่นนครราชสีมาจำเป็นต้องช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้มากที่สุด

ซึ่งในประเด็นนี้ทั้งที่นครราชสีมาและชัยภูมิผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับปานกลางและใกล้เคียงกัน

6. ประเด็นการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน

โดยสภาพที่ปรากฏเมืองยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมในการรองรับผู้สูงอายุที่มีความพิการหรือทุพพลภาพอย่างสมบูรณ์ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับสถานที่ทำงานเพื่อให้สามารถรองรับได้ นอกจากนี้ผู้สูงอายุเห็นว่าตนเองยังสามารถทำงานได้และได้แสดงออกตามความสามารถของตนและต้องการสานต่อกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุ ในแง่นี้เมืองจะต้องสร้างเสริมทักษะเพื่อสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถหาเลี้ยงตัวเองได้ เช่น การฝึกฝนอาชีพให้แก่ผู้เกษียณอายุซึ่งเทศบาลนครราชสีมาซึ่งเป็นเมืองที่มีตำแหน่งงานที่หลากหลายรวมทั้งตลาดที่กว้างกว่าจะมีโอกาสมากกว่าเมื่อเทียบกับเมืองที่ชัยภูมิซึ่งระดับความพึงพอใจในประเด็นนี้ของผู้สูงอายุก็น้อยเช่นนั้น

7. ประเด็นในด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

ประเด็นนี้ที่ปรากฏในเมืองอยู่ในระดับปานกลางทั้งนครราชสีมาและชัยภูมิ อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุยังต้องการส่งเสริมในด้านจำเป็นต้องคงรักษาช่องทางและวิธีการติดต่อสื่อสารที่ผู้สูงอายุในแต่ละเมืองนิยมใช้เช่นแบบปากต่อปาก ใช้หอกระจายข่าวเป็นต้น สร้างเสริมทักษะและโอกาสให้กับ

ผู้สูงอายุที่ประสงค์จะติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย สร้างช่องทาง การติดต่อสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้ง

8. ประเด็นที่ผู้สูงอายุเกี่ยวข้องในด้านความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

ประเด็นนี้ที่ปรากฏในเมืองอยู่ในระดับที่น่าพอใจแต่ต้องการให้ส่งเสริมในบางด้านเช่นการ จัดบริการด้านสุขภาพต่อผู้สูงอายุควรคำนึงถึงวิธีการปฏิบัติในกรณีฉุกเฉินด้วย ในเรื่องนี้จาก ประสบการณ์ในสังคมที่พัฒนาแล้วจะมีอุปกรณ์ช่วยระบบหายใจและหัวใจตามสถานที่สาธารณะต่างๆ ซึ่งเป็นช่องทางบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ควรให้บริการด้วยช่องทางพิเศษ สำหรับผู้สูงอายุต่อไป อีกทั้งเมืองควรคงรักษาหรือสนับสนุนการบริการทางการแพทย์และสุขภาพสู่ ชุมชนอย่างทั่วถึง โดยมีการบูรณาการหน่วยงานต่างๆ เพื่อไม่ให้เป็นการแยกผู้สูงอายุ และการ จัดบริการด้านสุขภาพต่อผู้สูงอายุควรคำนึงถึงผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้งอันมีสาเหตุจาก ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมตั้งแต่อดีต เช่นผู้สูงอายุที่ไม่รู้หนังสือ มีความยากจน มีความเจ็บป่วย หรือมีที่อยู่อาศัยห่างไกลจากชุมชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงการบริการเพราะ ได้รับการบริการ

สำหรับข้อมูลในเชิงคุณภาพโดยภาพรวมที่สังเคราะห์จากทั้งการสัมภาษณ์และจาก การสังเกตการณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับข้อเท็จจริงในเชิงปริมาณที่ผู้สูงอายุได้สะท้อนออกมาถึง ทักษะเชิงประสบการณ์ และสภาพที่เป็นอยู่อันบ่งชี้ถึงปัญหา ความต้องการ และระดับของการจัดการ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของทั้งสองเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปวัตถุประสงค์ที่ 1

ในส่วนข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าจังหวัดที่เป็นตัวแทนของเมืองในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือในทัศนะของผู้สูงอายุจะมีความพึงพอใจในด้าน ชุมชนและการบริการสุขภาพ รองลงมาคือด้านสารสนเทศและการติดต่อ การยอมรับนับถือและการมีสังกัดในสังคม การมีส่วนร่วม ทางสังคม อาคารและพื้นที่สาธารณะ การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน การเดินทางและ การขนส่ง และในด้านที่อยู่อาศัย ตามลำดับ ซึ่งประเด็นสุดท้ายนี้ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล นครนครราชสีมาค่อนข้างจะมีความพึงพอใจที่น้อย อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องมีการปรับปรุงสภาวะ แวดล้อมในทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านที่อยู่อาศัย ในด้านการเดินทางของผู้สูงอายุและ การมีส่วนร่วม ในฐานะพลเมืองและการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานหรือสร้างรายได้เพื่อให้เป็นผู้สูงอายุที่มีคุณค่า

วัตถุประสงค์ที่ 2

เพื่อศึกษาความสามารถของเมืองในการบริหารจัดการเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ

ในการตอบวัตถุประสงค์นี้จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการสอบถามบุคคลรวมทั้งกลุ่มบุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุและการสังเกตการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในเมืองที่เป็นพื้นที่ที่ศึกษาผลจากการวิจัยได้ข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 เฉพาะในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังนี้

1. อาคารและพื้นที่สาธารณะ

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีความสามารถและศักยภาพในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุและผู้พิการของเทศบาลค่อนข้างสูงเนื่องจากมีความพร้อมในทุกด้านแต่เทศบาลนครราชสีมามีปัจจัยที่บั่นทอนศักยภาพและความสามารถในการจัดการสังคมผู้สูงอายุมากกว่าเมื่อเทียบกับในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิเนื่องจากความใหญ่โตและความแออัดของเมือง

2. การเดินทางและการขนส่ง

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีความสามารถและศักยภาพที่จำกัดในการจัดในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางและการขนส่งให้กับผู้สูงอายุเพราะเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องแก้ไขหรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือภาคีต่างๆทั้งระบบ ลำพังเฉพาะการจัดระเบียบรถโดยสารหรือจักรยานยนต์รับจ้างเพื่อสร้างจิตสำนึกในการให้บริการและส่งเสริมความปลอดภัยยังต้องอาศัยพลังของจังหวัดคือผู้ว่าราชการจังหวัดช่วยดำเนินการในลักษณะขอความร่วมมือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเข้มงวดไม่สามารถทำได้ หรือลำพังสำนักงานขนส่งจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลเฉพาะรถกับผู้ให้บริการไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้

3. ที่อยู่อาศัย

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมียังมีความสามารถและศักยภาพในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในด้านที่อยู่อาศัยที่น้อย โดยที่สามารถดำเนินการได้เฉพาะกรณีเท่านั้น

4. การมีส่วนร่วมทางสังคม

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีความสามารถและศักยภาพในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมเป็นอย่างดี แต่เทศบาลเมืองนครราชสีมาจะพบอุปสรรคจากความแออัดของผู้คนและการแย่งชิงพื้นที่เพื่อเอาไปใช้ในเชิงการค้าการพาณิชย์มากกว่าการนำเอาไปสร้างเวทีในทางสังคมและส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจกระทบต่อปัจจัยต่างๆได้ในอนาคตหากมิได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการ

5. การยอมรับและการมีสังกัดในสังคม

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีความสามารถและศักยภาพในการสร้างการยอมรับและการมีสังกัดในสังคมของผู้สูงอายุได้ แต่เทศบาลเมืองชัยภูมิมีศักยภาพที่ดีกว่าในแง่สังคมเนื่องจากเป็นสังคมที่ยังมีระดับความเป็นเมืองน้อยกว่าจึงมิได้รับผลกระทบที่จะทำให้มีการ

เปลี่ยนแปลงน้อยกว่า ส่วนเทศบาลนครนครราชสีมาเริ่มจัดการค่อนข้างยากจากความแออัดของผู้คน ซึ่งอาจกระทบต่อปัจจัยต่างๆได้ในอนาคตหากมิได้เตรียมการรองรับ

6. การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน

ทั้งเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีศักยภาพที่จะทำแต่ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม ทั้งการส่งเสริมภาคเอกชนให้รับผู้สูงอายุเข้าทำงาน การฝึกฝนอาชีพอย่างเป็นกิจจะลักษณะ และรณรงค์ส่งเสริมในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

7. สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

ทั้งนครราชสีมาและเทศบาลเมืองสิงห์บุรีต่างก็มีความสามารถและศักยภาพในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในด้านสารสนเทศและการสื่อสาร แต่การสื่อสารแบบปากต่อปากอันแสดงถึงความใกล้ชิดของผู้สูงอายุที่เทศบาลนครราชสีมาอาจมีอุปสรรคจากสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไปเป็นเมืองที่แออัดมากยิ่งขึ้น

8. ความเป็นชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

ทั้งเทศบาลเทศบาลนครนครราชสีมาและเทศบาลเมืองชัยภูมิมีความสามารถและศักยภาพในการจัดการสังคมผู้สูงอายุในด้านชุมชนและการบริการสุขภาพเป็นอย่างดีเช่นเดียวกับหลายๆจังหวัด ซึ่งสามารถขยายระบบการให้บริการให้หลากหลายและเข้าถึงผู้สูงอายุแต่ละความต้องการได้มากขึ้นเพียงแต่ต้องการการจัดการอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

สรุปวัตถุประสงค์ที่ 2

ในส่วนข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าเมืองที่เป็นตัวแทนของเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีความสามารถและศักยภาพในการพัฒนาให้มีความสอดคล้องหรือสามารถรองรับสังคมผู้สูงอายุได้แทบทุกมิติของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ยกเว้นในด้านการเดินทางและการขนส่ง ด้านความเป็นพลเมืองและการจ้างงานผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างจริงจัง แต่โดยภาพรวมแล้วถือว่าทั้งสองจังหวัดมีความสามารถและศักยภาพในการบริหาร โดยที่นครราชสีมาอาจสร้างเสริมทักษะและความรู้ในการทำงานและการจ้างงานได้กว้างขวางกว่า ในขณะที่ชัยภูมิจะมีความสามารถในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุได้ดีกว่า

ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือมีความสอดคล้องและสนับสนุนกัน

การอภิปรายผล

ในขณะที่สังคมเริ่มตระหนักในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของสังคมไทยแม้ว่าจะเป็นเพียงบางส่วน แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็เริ่มให้ความสนใจศึกษาและดำเนินการสนองตอบทั้งการ

เตรียมการในภาคปฏิบัติ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ยังคงดำเนินการต่อผู้สูงอายุตามกรอบความคิดเดิมในเชิงสงเคราะห์ช่วยเหลือหรือให้การบริการด้วยความสงสาร สำหรับการอำนวยความสะดวกในเชิงการจัดสภาวะแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสะดวกและปลอดภัยตามข้อกำหนดของกฎหมาย โดยที่อาจขาดการคำนึงถึงมาตรฐานที่ควรจะเป็นหรือมิได้คำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงของผู้สูงอายุ ซึ่งอาจคิดแต่เพียงว่ามีไว้ (available for service) เพื่อที่ใครจะได้ไม่ตำหนิ แต่อาจขาดความเข้าใจในปรัชญาของการจัดการดังกล่าวเพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเพิ่มพลังอำนาจให้กับคนกลุ่มที่กำลังก้าวเข้ามาเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อภาวะการพึ่งพาตลอดจนงบประมาณด้านการสาธารณสุขจนอาจกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมหากขาดการจัดการที่ดี ในแง่ในส่วนราชการต่างๆจึงควรตระหนักว่าสิ่งที่เป็นองค์ประกอบของการจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุไม่เพียงแต่การสร้างเสริมความสุขและคุณภาพชีวิตในสังคมเมืองที่มีความทันสมัยอันเป็นพื้นฐานในเชิงเป้าหมายของการเข้ามาอยู่อาศัยของผู้คนเท่านั้น แต่ควรตระหนักว่ากรอบความคิดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุมุ่งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุช่วยแบกรับหรือลดภาระของสังคมไปด้วยในตัวโดยผลลัพธ์ท้ายสุดของการจัดการนี้คือจะต้องสร้างผู้สูงอายุที่มีชีวิต (Vital Aging) ผู้สูงอายุที่ประสบผลสำเร็จ (Successful Aging) และเป็นผู้สูงอายุที่กระฉับกระเฉงและมีคุณภาพ (Active & Quality Aging) และสามารถแบ่งเบาภาระของสังคมโดยการมีผลิตภาพและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมไปตลอดชั่วชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1 จำเป็นต้องปรับสภาวะแวดล้อมของทั้งสองเมืองโดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา ให้เป็นเมืองที่สามารถรองรับผู้สูงอายุได้ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพตลอดจนสถานที่สำหรับการดำเนินกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ รวมทั้งสถานที่ที่สนองความต้องการในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ เช่น ตลาดสดในชุมชนที่ผู้สูงอายุไปมาสะดวก ระบบการขนส่งที่ปลอดภัย สถานที่ออกกำลังกายและสวนสาธารณะระแวกบ้าน การปรับสภาพที่อยู่อาศัยและบริเวณโดยรอบในแต่ละชุมชน

2. ควรยึดคืนทางเท้าในเขตเทศบาลทั้งหมดให้กลับมาเป็นของสาธารณะ โดยที่เทศบาลนำมาปรับสภาพให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้สามารถรองรับการเดินเท้าที่สะดวกและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ ในแง่นี้ทางเท้าต้องกว้างขวางพอ, พื้นผิวเรียบไม่ลื่น, ขอบทางทั้งในแนวตั้งและแนวขวางถนนต้องทำให้ลาดเพื่อสะดวกสำหรับรถเข็นและการก้าวเดินของผู้สูงอายุ ทั้งนี้รวมทั้งสถานที่สาธารณะอื่นๆที่มักมีผู้จับจองหรือนำไปสร้างประโยชน์ส่วนตน เช่น ให้อู่อื่นมาเช่นชายของบนทางเท้า

3. ควรส่งเสริมแนวทางการใช้ชุมชนเป็นฐานในการบริการสุขภาพ โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และภาคอื่น เช่น ภาคธุรกิจ หรือองค์กรการกุศลต่างๆ โดยที่เทศบาลรวมทั้งส่วนราชการ จะเข้าไปสนับสนุนช่วยเหลือองค์กรผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องต่อไปโดยไม่มีเงื่อนไขทางการเมือง
 4. ควรส่งเสริมกิจกรรมในเชิงกลุ่มของผู้สูงอายุที่หลากหลายตามภูมิปัญญาหรือความต้องการของแต่ละชุมชนมีความยืดหยุ่นตามสภาพสังคมวัฒนธรรมของชุมชน เช่น กลุ่มหัตถกรรม กลุ่มศิลปวัฒนธรรม กลุ่มสมุนไพร ทำขนม ฯลฯ
 5. ควรรื้อฟื้นวัฒนธรรมชุมชน วัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือภูมิปัญญา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากเทศบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพราะเป็นการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสแสดงภูมิปัญญาและได้เข้าร่วมในกิจกรรมของสังคม
 6. เทศบาลควรสนับสนุนหรือสร้างโอกาสตลอดจนคุ้มครองผู้สูงอายุในกรณีที่ต้องการ เป็นอาสาสมัคร ต้องการการจ้างงานทำในรูปแบบต่างๆ ทั้งในแง่การส่งเสริมภาคธุรกิจ การสร้างเสริมฝีมือแรงงาน หรือวิธีการต่างๆ
-